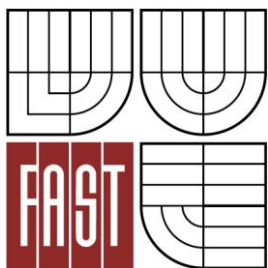

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA STAVEBNÍ
ÚSTAV STAVEBNÍ EKONOMIKY A ŘÍZENÍ

FACULTY OF CIVIL ENGINEERING
INSTITUTE OF STRUCTURAL ECONOMICS AND MANAGEMENT

EKONOMICKÉ ASPEKTY ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

ECONOMIC ASPECTS OF PUBLIC ORDERS SUBMITTING

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

EVA NOVÁČKOVÁ

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

doc. Ing. VÍT HROMÁDKA, Ph.D.

BRNO 2013

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ FAKULTA STAVEBNÍ

Studijní program	B3607 Stavební inženýrství
Typ studijního programu	Bakalářský studijní program s prezenční formou studia
Studijní obor	3607R038 Management stavebnictví
Pracoviště	Ústav stavební ekonomiky a řízení

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Student	Eva Nováčková
Název	Ekonomické aspekty zadávání veřejných zakázek
Vedoucí bakalářské práce	doc. Ing. Vít Hromádka, Ph.D.
Datum zadání bakalářské práce	30. 11. 2012
Datum odevzdání bakalářské práce	24. 5. 2013

V Brně dne 30. 11. 2012

.....
doc. Ing. Jana Korytářová, Ph.D.
Vedoucí ústavu

.....
prof. Ing. Rostislav Drochytka, CSc.
Děkan Fakulty stavební VUT

Podklady a literatura

KORYTÁROVÁ, J., HROMÁDKA, V. Veřejné stavební investice. Brno, VUT FAST Brno, 2007

OCHRANA, F. Veřejné zakázky. 1. vydání. Praha: Ekopress, s.r.o., 2004

KORYTÁROVÁ, J. a kol. Metodická doporučení pro sjednocení kvalifikačních a hodnotících kritérií pro veřejné zakázky na stavební práce. Zpracováno pro Jihomoravský kraj. Brno, 2011.

Zákon č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách

Zásady pro vypracování (zadání, cíle práce, požadované výstupy)

Cíl práce: Pro veřejnou zakázku na stavební práce bude provedena analýza procesu zadávání této zakázky zejména s ohledem na ekonomické aspekty jejího zadávání a následné realizace.

1. Veřejné zakázky, základní pojmy a principy
2. Proces zadávání veřejných zakázek, kvalifikační předpoklady a hodnotící kritéria
3. Analýza a vyhodnocení procesu zadávání veřejné zakázky na stavební práce

Struktura bakalářské/diplomové práce

VŠKP vypracujte a rozčleňte podle dále uvedené struktury:

1. Textová část VŠKP zpracovaná podle Směrnice rektora "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací" a Směrnice děkana "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací na FAST VUT" (povinná součást VŠKP).
2. Přílohy textové části VŠKP zpracované podle Směrnice rektora "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací" a Směrnice děkana "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací na FAST VUT" (nepovinná součást VŠKP v případě, že přílohy nejsou součástí textové části VŠKP, ale textovou část doplňují).

doc. Ing. Vít Hromádka, Ph.D.
Vedoucí bakalářské práce

ABSTRAKT

Řešeným problémem této bakalářské práce je proces zadávání veřejných zakázek, který je prozkoumán z pohledu zákona č. 137/3006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů. Za pomoci poslední novely č. 55/2012 Sb. je vyčleněno do tabulek množství změn, jež zásadně mění pohled na zákon o veřejných zakázkách. Proces zadávání veřejných zakázek je následně analyzován a vyhodnocen prostřednictvím zadávacích dokumentací, ze kterých byla čerpána data o kvalifikačních předpokladech a hodnotících kritériích. Vyhodnocení je provedeno pomocí grafů a tabulek. Výsledkem práce je prokázání významného vlivu novely na celý proces zadávání veřejných zakázek a pokles zadáných veřejných zakázek na stavební práce s ohledem na veřejné zakázky na dodávky a veřejné zakázky na služby. Budoucím doporučením je znovu novelizovat zákon o veřejných zakázkách a snažit se umožnit opětovný nárůst zadáných veřejných zakázek a tím napravit významný negativní dopad novely.

KLÍČOVÁ SLOVA

Veřejná zakázka, zadavatel, základní kvalifikační předpoklady, profesní kvalifikační předpoklady, ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady, technické kvalifikační předpoklady, hodnocení nabídek, hodnotící kritéria, nejnižší nabídková cena a ekonomická výhodnost nabídky.

ABSTRACT

The issue solved in this thesis is the procedure for the award of public contract, which is explored from the perspective of the Act No. 137/3006 Coll., on Public Contracts, as Amended. With the help of latest Amendment No. 55/2012 Coll., number of changes was allocated into the tables. These changes fundamentally modify the view on the Act of Public Contract. Process of the award of public contract is then analyzed and evaluated by the tender dossier, from which the data about qualification requirements and evaluation criteria was drawn. Evaluation is performed using graphs and tables. The result of this thesis is to demonstrate a significant effect of the Amendment on the entire procedure and the decrease of assigned public works contracts with regard to public supply contracts and public service contracts. Future recommendation is to re-amend the Act on Public Contract and try to allow the re-growth of awarded public contracts, and to reclaim significant negative impact of the Amendment.

KEYWORDS

Public contract, contracting authority, fundamental qualifying requirements, professional qualifying requirements, economical and financial qualifying requirements, technical qualifying requirements, evaluation of tenders, evaluating criteria, lowest bid price, economic advantageous of bid.

BIBLIOGRAFICKÁ CITACE VŠKP

NOVÁČKOVÁ, Eva. *Ekonomické aspekty zadávání veřejných zakázek*. Brno, 2013. 79 s. Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební, Ústav stavební ekonomiky a řízení. Vedoucí práce doc. Ing. Vít Hromádka, Ph.D..

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci zpracovala samostatně, a že jsem uvedla všechny podklady, ze kterých jsem čerpala v seznamu použité literatury.

V Brně dne 13. 6. 2013

.....

podpis autora
Eva Nováčková

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych ráda poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce doc. Ing. Vítu Hromádkovi, Ph.D. za doporučení příslušných literatur, odborné rady a cenné připomínky, které napomáhaly při zpracování této bakalářské práce.

Obsah

1. ÚVOD	10
2. VEŘEJNÉ ZAKÁZKY, ZÁKLADNÍ POJMY A PRINCIPY	12
2.1 VEŘEJNÁ ZAKÁZKA	12
2.1.1 VÝZNAMNÁ VEŘEJNÁ ZAKÁZKA	13
2.2 ZADAVATEL	13
2.2.1 VEŘEJNÝ ZADAVATEL	13
2.2.2 DOTOVANÝ ZADAVATEL	14
2.2.3 SEKTOROVÝ ZADAVATEL	15
2.3 DALŠÍ SUBJEKTY A OBJEKTY VEŘEJNÉ ZAKÁZKY	16
2.4 PŘEDPOKLÁDANÁ HODNOTA	19
2.5 DRUHY VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK	21
2.5.1 VEŘEJNÁ ZAKÁZKA NA DODÁVKY	21
2.5.2 VEŘEJNÁ ZAKÁZKA NA STAVEBNÍ PRÁCE	22
2.5.3 VEŘEJNÁ ZAKÁZKA NA SLUŽBY	23
2.6 ZÁSADY ZVZ	25
2.6.1 ZÁSADA TRANSPARENTNOSTI	25
2.6.2 ZÁSADA ROVNÉHO ZACHÁZENÍ	26
2.6.3 ZÁSADA ZÁKAZU DISKRIMINACE	26
2.7 ZÁSADY „3E“	27
2.7.1 HOSPODÁRNOST	27
2.7.2 EFEKTIVNOST	27
2.7.3 ÚČELNOST	27
2.8 ZADÁVACÍ DOKUMENTACE A SPECIFIKACE TECHNICKÝCH PODMÍNEK	28
2.9 ZADÁVÁNÍ ČÁSTÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK	29

3 PROCES ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK, KVALIFIKAČNÍ PŘEDPOKLADY A HODNOTÍCÍ KRITÉRIA	31
3.1 PŘEDBĚŽNÉ OZNÁMENÍ VEŘEJNÉHO ZADAVATELE.....	31
3.2 POSKYTOVÁNÍ ZADÁVACÍ DOKUMENTACE	32
3.3 ODŮVODNĚNÍ VEŘEJNÉ ZAKÁZKY	32
3.4 ZPŮSOBY UVEŘEJŇOVÁNÍ	34
3.5 UCHOVÁVÁNÍ DOKUMENTACE	35
3.6 OTEVÍRÁNÍ OBÁLEK	35
3.7 HODNOTÍCÍ KOMISE	39
3.8 POSOUZENÍ NABÍDEK.....	40
3.9 KVALIFIKACE – OBECNĚ	43
3.10 ZMĚNY V KVALIFIKACI	54
3.11 JINÉ ZPŮSOBY SPLNĚNÍ KVALIFIKACE.....	54
3.12 HODNOCENÍ NABÍDEK	57
4 ANALÝZA A VYHODNOCENÍ PROCESU ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK V RÁMCI VLIVU NOVELY Č. 55/2012 SB. ZVZ NA ZADÁVACÍ DOKUMENTACI.....	63
4.1 UKONČENÍ ZADÁVACÍHO ŘÍZENÍ.....	71
4.1.1 VÝBĚR NEJVHODNĚJŠÍ NABÍDKY	71
4.1.2 ZRUŠENÍ ZADÁVACÍHO ŘÍZENÍ	73
SEZNAM LITERATUTY	77
SEZNAM TABULEK.....	79
SEZNAM GRAFŮ.....	79
SEZNAM OBRÁZKŮ	79

1. ÚVOD

Hlavním důvodem pro bakalářskou práci byl můj zájem o problematiku veřejných zakázek a o poslední novelizaci tohoto zákona, která měla jako jeden z hlavních cílů ztransparentnit proces zadávání veřejných zakázek. Transparentnost má zamezit všem různým pochybením, které vyplývají z možné neznalosti či neodbornosti zadavatelů. Tato pochybení často vedou k neúmyslnému navyšování počtu korupce ve veřejném sektoru. Bohužel korupce je ve více případech projevem úmyslným a v dnešní době by se dala nazvat jevem běžným. Vždy se najdou možné cesty, jak obejít zákon. Možným řešením, jak tomuto obcházení zabránit, je posilovat odbornou znalost zadavatelů a neustále novelizovat zákon o veřejných zakázkách do doby, kdy praxe ukáže, že se korupce a nežádoucí elementy začaly snižovat.

Výklad práce se snaží vymezit mnohé subjekty, které jsou součástí procesu zadávání, kvalifikačních předpokladů a hodnocení veřejných zakázek. Zadavatel podle zákona o veřejných zakázkách je zkoumán dle jednotlivých úkonů zadavatele a dle ekonomických kontrol.

V první části práce jsou vysvětleny pojmy jako veřejná zakázka, zadavatel a další osoby, jež se účastní procesu zadávání veřejné zakázky. Nejsou zde opomenuty ani další důležité pojmy, jako jsou zásady zákona o veřejných zakázkách, zadávací podmínky, klasifikace a jiné.

V další části je vymezen předmět veřejné zakázky a jeho jednotlivé druhy, smíšené veřejné zakázky, limity, předpokládaná hodnota veřejné zakázky, zadávací dokumentace, zadávání částí veřejné zakázky a další. Tato část bakalářské práce obsahuje vysvětlení důležitých částí zákona o veřejných zakázkách, bez kterých by nebylo možné dobře pochopit proces zadávání veřejných zakázek a následný výběr nejvhodnější nabídky.

Cílem bakalářské práce je vyhodnocení procesu zadávání veřejné zakázky, kde každá část, u které proběhla změna v rámci novely, je zvýrazněna tabulkou. Červené tabulky obsahují zpřísnění či doplnění jednotlivých paragrafů zákona (například se jedná o nově vložený § 147a zákona o veřejných zakázkách, který slouží k větší transparentnosti při uveřejňování informací o smlouvách uzavřených ve veřejných zakázkách, skutečně

uhrazené ceny a subdodavatelích). Naopak zelené tabulky obsahují zjednodušení nebo úplné zrušení paragrafů ze zákona (například zrušení § 55 zákona o veřejných zakázkách obsahující možné vyžádání ekonomických a finančních klasifikačních předpokladů od dodavatele). V této části jsou rozebrány všechny kvalifikační předpoklady, jak postupovat při otevírání obálek, posouzení a hodnocení nabídek. Jedná se o velmi důležité postupy, kdy je nutné racionálně zohlednit jednotlivé nabídky z ekonomického hlediska, zda jsou výhodné či nikoliv a zda mají možnost se ucházet o post nejlepší nabídky, která bude následně vybrána jako vítězná. U hodnocení nabídek jsou hlavním řešeným problémem základní hodnotící kritéria a to nejnižší nabídková cena a ekonomická výhodnost nabídky.

V poslední části bakalářské práce je provedena analýza s vyhodnocením stanovených cílů procesu zadávání veřejných zakázek za pomoci zadávacích dokumentací. Výsledkem jsou grafy a tabulky s daty zaměřenými na základní hodnotící kritérium před novelou a po ní a na ekonomické a finanční klasifikační předpoklady před a po novelizaci zákona. Analýza byla zpracována nejen pro veřejné zakázky na stavební práce, ale zároveň i pro veřejné zakázky na dodávky a veřejné zakázky na služby. Toto srovnání nám umožňuje porovnání veřejných zakázek podle jejich druhu, a jaký vliv měla novela na zadávání veřejných zakázek na stavební práce a zda i jiné druhy veřejných zakázek byly novelou ovlivněny.

Zákon č. 137/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů o zadávání veřejných zakázek je základním vodítkem pro vypracování této bakalářské práce. V rámci novely z 1. 4. 2012 proběhly rozsáhlé změny, které celý proces zadávání veřejných zakázek prodloužily. Díky časové náročnosti celého procesu zadávání nastalo mnoho nepříjemných změn jak pro zadavatele, tak bohužel i pro dodavatele.

Realizované veřejné zakázky představují jednu z hlavních částí veřejných zdrojů a to přibližně 10 %. Možnost využívání veřejných zdrojů je omezené a je tedy nutné řešit situaci, jak nejlépe využít zdroje s ohledem na stanovené cíle. Musí se brát zřetel na ekonomickou stránku všech procedur týkající se zadávacího a realizačního procesu veřejných zakázek. V rámci bakalářské práce je zásada „3E“ ve všech krocích zohledněna a snaží se poukázat na důležitost nakládání s veřejnými prostředky hospodárně, efektivně a účelně.

2. VEŘEJNÉ ZAKÁZKY, ZÁKLADNÍ POJMY A PRINCIPY

V práci budou používané paragrafy ze zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Tento zákon zde bude zmiňován i bez úplného znění se zkratkou ZVZ (= zákon o veřejných zakázkách). Paragrafy zákona budou specifikovány symbolem pro ně určeným (= §). V první části práce budou vymezeny důležité pojmy pro pochopení problematiky veřejných zakázek.

2.1 VEŘEJNÁ ZAKÁZKA¹

Veřejná zakázka je zakázka financovaná z veřejných rozpočtů a je realizována na základě smlouvy uzavřené mezi zadavatelem a jedním nebo více dodavateli. Dalším znakem veřejné zakázky je její předmět, jímž je úplatné poskytnutí dodávek, služeb nebo stavebních prací. Zadavatel musí zadat veřejnou zakázku písemnou formou dle zákona č. 137/2006 Sb.

Pokud se má jednat o veřejnou zakázku, musí být současně splněny tři základní podmínky:

- Zakázku musí zadávat osoba, která je zadavatelem veřejných zakázek.
- Zakázka musí zahrnovat prvek úplaty na straně zadavatele.
- Vždy se jedná o zakázku na stavební práce, dodávky či služby.

V zákoně není přesně stanoveno, čím se rozumí veřejná zakázka. Při konkrétní „jedné“ veřejné zakázce je nutné přihlédnout k souvislostem věcným, geografickým a časovým. Dále je dobré, aby zadavatel mohl objektivně předvídat čas určený pro naplnění veřejné zakázky. Při vymezení veřejné zakázky je rovněž možné vyjít ze schváleného rozpočtu a plánu, toto kritérium není ale vždy směrodatné.

¹ Zpracováno dle: Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. In: Sbírka zákonů. 14. 3. 2006. Ve znění pozdějších předpisů. § 7, Veřejná zakázka.

2.1.1 VÝZNAMNÁ VEŘEJNÁ ZAKÁZKA²

Díky novele ZVZ z 1. 4. 2012 je zaveden nový pojem „Významná veřejná zakázka“ přidaným § 16a. Oproti veřejné zakázce se jedná o přísnější režim. Je to taková veřejná zakázka, kde je předpokládaná hodnota:

- a) Nejméně 300.000.000 Kč v případě, že zadavatelem je - stát, státní příspěvková organizace a veřejnosprávní subjekt (ten jen v případě, že je financujícím nebo ovládajícím subjektem stát nebo státní příspěvková organizace).
- b) Nejméně 50.000.000 Kč v případě, že zadavatelem je - kraj, obec, příspěvková organizace zařízená územním samosprávním celkem, veřejnosprávní subjekt (ten jen v případě, že není financujícím či ovládajícím subjektem stát či státní příspěvková organizace).

Významná veřejná zakázka se týká pouze veřejného zadavatele.

2.2 ZADAVATEL

Za zadavatele je považován veřejný zadavatel, dotovaný zadavatel a sektorový zadavatel. Zadavatelem může být i sdružení zadavatelů nebo jakékoliv jiné spojení zadavatele s osobou, která není zadavatelem, ale společně se zadavatelem zadává veřejnou zakázku. V případě České republiky lze považovat za zadavatele i její organizační složky nebo územně samostatné celky, hlavní město Praha či územně členěné statutární města (například městské obvody, městské části, ...).

2.2.1 VEŘEJNÝ ZADAVATEL³

„Veřejným zadavatelem je Ministerstvo, jiný správní úřad, územní samosprávní celek, statutární město, v případě Prahy též městský obvod – městská část, Úřad vlády ČR,

² Zpracováno dle: Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. In: Sbírka zákonů. 14. 3. 2006. Ve znění pozdějších předpisů. § 16a, Významná veřejná zakázka.

³ Zpracováno dle: KORYTÁROVÁ, J., HROMÁDKA, V. Veřejné stavební investice I, Brno, elektronická studijní opora, FAST VUT v Brně, 2007. 226 s, str. 133.

Nejvyšší kontrolní úřad, soudy státního zastupitelství, státní fondy, Fond národního majetku ČR, Pozemkový fond ČR, České dráhy, Česká televize, Český rozhlas, právní osoby zřízené zvláštním zákonem hospodařícím s prostředky státního rozpočtu, státních fondů, příspěvků mezinárodních organizací, rozpočtů krajských úřadů nebo územně správních celků.“

2.2.2 DOTOVANÝ ZADAVATEL⁴

Při splnění zákonných podmínek se dotovaným zadavatelem může stát libovolný právnický či fyzický subjekt. Nutnost pro to, aby se subjekt stal dotovaným zadavatelem, je podmínka, že zakázka je více než z 50 % hrazena peněžními prostředky z veřejných zdrojů, nebo podmínka, kdy peněžní prostředky financované z veřejných zdrojů na zakázku přesáhnou 200.000.000 Kč. Dotovaný zadavatel postupuje při zadávání zakázky dle zákona podle platných ustanovení pro veřejného zadavatele. Subjekt se stává dotovaným zadavatelem ve vztahu k realizaci konkrétní zakázky a není jím po celou dobu jeho působnosti na trhu.

VEŘEJNÉ ZDROJE

Pro hrazení dotovaných zadavatelů je potřeba si stanovit, co se považuje za veřejné zdroje. Těmito zdroji jsou dotace poskytnuté ze státního rozpočtu, z rozpočtu obcí a krajů, státních fondů, apod. Dalším typem veřejných zdrojů jsou prostředky nebo granty přidělené podle zvláštního právního předpisu (zákona č. 130/2002 Sb.) o podpoře výzkumu experimentálního vývoje souvisejících zákonů.

Neméně důležitými jsou granty Evropské unie, dotace, příspěvky a podpory poskytnuté z veřejných rozpočtů. Dotovaný zadavatel musí uveřejňovat každou smlouvu nad 500.000,- Kč v případě, že obdržel více než 50 % peněžních prostředků z veřejných zdrojů.

⁴ Zpracováno dle: Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. In: Sbírka zákonů. 14. 3. 2006. Ve znění pozdějších předpisů. §2, Zadavatel veřejné zakázky.

2.2.3 SEKTOROVÝ ZADAVATEL⁵

Osoba, která vykonává některou z relevantních činností, může být označována sektorovým zadavatelem. Další podmínkou je, že sektorový zadavatel relevantní činnost vykonává na základě zvláštního či výhradního práva. Pokud nemá sektorový zadavatel výhradní právo, tak veřejný zadavatel nad sektorovým zadavatelem může přímo nebo nepřímo uplatňovat dominantní vliv. Sektorový zadavatel je pod dominantním vlivem například tehdy, když veřejný zadavatel disponuje většinou hlasovacích práv sám nebo zprostředkováním jiné „třetí“ osoby. Tzv. „třetí“ osoba musí být s veřejným zadavatelem dohodnuta a jedná se často o obchodní společnost.

Byla zmíněna podmínka relevantní činnosti vykonávaná na základě zvláštního či výhradního práva. Toto právo se uděluje sektorovému zadavateli na základě zákona příslušným orgánem. Prostřednictvím práva je zadavateli dovoleno vykonávat relevantní činnost ve prospěch jedné či více osob. Příkladem zvláštního či výhradního práva je licence na výrobu plynu.

Dále může nastat situace, kdy zadavatel může splňovat znaky více jak jednoho druhu zadavatele. Zadavatel pak může být současně veřejným a dotovaným zadavatelem. V takovém případě zadavatel postupuje podle ustanovení platných pro veřejného zadavatele. Další možností je, že zadavatel může být současně veřejným nebo dotovaným a sektorovým zadavatelem. V tomto případě je důležité určit, zda se jedná o veřejnou zakázku zadanou v souvislosti s relevantní činností tohoto zadavatele. Pokud se bude jednat o relevantní činnost, pak tento zadavatel dle § 2 odst. 7 postupuje podle ustanovení platných pro sektorového zadavatele a používá výjimky ze zákona, které se na sektorového zadavatele vztahují. Pokud se o relevantní činnost nejedná, postupuje se podle ustanovení platných pro veřejného zadavatele.

Spojit se může zadavatel i s jinou osobou, tzv. nezadavatelem. Ovšem pro taková sdružení platí stejné podmínky jak pro veřejného zadavatele, dotovaného zadavatele

⁵ Zpracováno dle: MMR ČR, Odbor veřejného investování (OVI). Metodika zadávání veřejných zakázek podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, Praha 2012. 345 s. Dostupné z: <http://62.109.144.162/cs/Jak-na-zadavani-verejnych-zakazek/Metodiky-stanoviska>, str. 16-19.

nebo sektorového zadavatele. Sdružení není omezené ani pro danou státní příslušnost. Český zadavatel se může zahraničního zadávání účastnit pouze za předpokladu, že se bude postupovat dle práva členského státu EU, ve kterém má sídlo jiný účastník sdružení. Zde dohled na ochranu hospodářské soutěže neřeší Česká republika, ale stát, podle kterého bude veřejná zakázka zadávána.

2.3 DALŠÍ SUBJEKTY A OBJEKTY VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

V této části jsou popsány další osoby, které se účastní procesu veřejných zakázek a popis jednotlivých objektů, jež je nutné vysvětlit pro pochopení problematiky procesu zadávání veřejných zakázek.

DODAVATEL

Za dodavatele je dle § 17 odst. 1 písm. a) chápána fyzická nebo právnická osoba, která poskytuje úplatně na základě smlouvy dodání zboží, vykonání služeb a provedení stavebních prací. Dodavatelem je i zájemce a uchazeč. Za zahraničního dodavatele je považována osoba ze zahraničí, která dodává zboží, poskytuje služby nebo provádí stavební práce.

SUBDODAVATEL

Jedná se o osobu, s jejíž pomocí dodavatel vykonává určitou část veřejné zakázky, nebo která poskytuje určité dodávky či služby pro plnění veřejné zakázky podle § 331 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku.

ZÁJEMCE

Zájemce je dodavatel, který podal ve stanovené době žádost o účast v užším řízení, v jednacím řízení s uveřejněním nebo v soutěžním dialogu. Dále se jedná o dodavatele, který byl zadavatelem vyzván k jednání v jednacím řízení bez uveřejnění, k podání předběžné nabídky v dynamickém nákupním systému, k podání nabídky ve zjednodušeném podlimitním řízení či v řízení na základě rámcové smlouvy.

UCHAZEČ⁶

Jedná se o osobu, která zpracovává a podává nabídku, na předmět plnění veřejné zakázky, v zadávacím řízení podle podmínek stanovených zadavatelem. Uchazečem se rozumí i dodavatel, který svoji nabídku podal společně s jinými dodavateli (od začátku pak tedy vystupují dodavatelé, kteří podají společnou nabídku jako jeden uchazeč o veřejnou zakázku). Za předpokladu, že se chce uchazeč stát dodavatelem předmětu veřejné zakázky, musí úspěšně projít zadávacím řízením.

NABÍDKA⁷

Nabídkou se rozumí návrh na uzavření smlouvy, který je opatřen příslušnými přílohami a doklady požadovanými v zadávání veřejné soutěže.

DOKUMENTACE O VEŘEJNÉ ZAKÁZCE

Jde o souhrn všech dokumentů v podobě listinné či elektronické. Jedná se o dokumentaci, která byla pořízená v průběhu zadávacího řízení, popřípadě i po jeho ukončení. Tuto dokumentaci vyžaduje zákon, včetně úplného znění originálních nabídek všech dodavatelů a uzavřených smluv.

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Je nutné, aby každá nabídka a další dokumenty o veřejné zakázce obsahovaly identifikační údaje jednotlivých dodavatelů. U právnických osob obsahuje dokument vždy obchodní firmu nebo název, sídlo, právní formu a identifikační číslo (pokud bylo přiděleno). Když se jedná o fyzickou osobu, tak je nutné identifikovat obchodní firmu nebo jméno a příjmení subjektu, místo podnikání či místo trvalého bydliště a identifikační číslo (pokud bylo přiděleno).

⁶ Zpracováno dle: OCHRANA, František. Zadávání, hodnocení a kontrola veřejných zakázek (Ekonomická analýza). Praha: Ekopress, 2008. s. 153, str. 139.

⁷ Zpracováno dle: KORYTÁROVÁ, J., HROMÁDKA, V. Veřejné stavební investice I, Brno, elektronická studijní opora, FAST VUT v Brně, 2007. 226 s, str. 133.

ZADÁVÁNÍ

Zadávání veřejné zakázky je přesně daný postup zadavatele v zadávacím řízení. Zadávání veřejné zakázky je závazné a to až do uzavření smlouvy nebo do zrušení zadávacího řízení.

ZADÁVACÍ PODMÍNKY

Jedná se o zadavatelem dané požadavky, obsahující předmět veřejné zakázky uvedené v oznámení či výzvě o zahájení zadávacího řízení. Zadávací podmínky jsou uvedené v zadávací dokumentaci či v jinak podobném dokumentu.

KVALIFIKACE⁸

Kvalifikace označuje zákonem stanovené předpoklady a charakteristiky. Kvalifikace je zadavatelem stanovena v příslušné dokumentaci, kde dokumentace obsahuje podrobné požadavky na prokázání splnění odborné způsobilosti dodavatele. Dokumentace je uveřejněna při zahájení zadávacího řízení. Kvalifikace dodavatele určuje jeho způsobilost pro plnění veřejné zakázky a možnost se účastnit výběrového řízení. Uchazeč tedy musí splnit zákonem stanovené kvalifikace (základní kvalifikační požadavky, profesní kvalifikační předpoklady a technické kvalifikační předpoklady). V rámci posouzení a hodnocení nabídek se pak prokazuje splnění jednotlivých kvalifikačních předpokladů, které zadavatel požaduje po uchazeči v daném zadávacím řízení.

LHŮTY V ZADÁVACÍM ŘÍZENÍ

Jedná se o časové termíny, které určuje veřejný zadavatel s ohledem na zákonem dané limity v rámci zákona o veřejných zakázkách.

⁸ Zpracováno dle: OCHRANA, František. Zadávání, hodnocení a kontrola veřejných zakázek (Ekonomická analýza). Praha: Ekopress, 2008. s. 153, str. 125-126.

EKONOMICKÁ KONTROLA VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK⁹

Jedná se o tzv. výkonnostní audit, kdy je kontrolována hospodárnost, efektivnost a účelnost použitých zdrojů v rámci veřejné zakázky a zda použité zdroje byly použity racionálně. Kontrola může být prováděna interně a to v rámci pracoviště zadavatele nebo externě a to prostřednictvím nejvyššího kontrolního úřadu.

LIMITY

Jsou tři druhy limitující veřejnou zakázku, kde je potřebné vycházet z předpokládané hodnoty veřejné zakázky. Je nutné stanovit, zda se jedná o nadlimitní veřejnou zakázku, podlimitní veřejnou zakázku nebo veřejnou zakázku malého rozsahu. Stanovení této skutečnosti je podstatné pro postup zadavatele dle zákona (např. určení druhu zadávacího řízení). Limity jsou stanoveny vždy bez DPH. Limity pro dodávky, služby a stavební práce jsou každé 2 roky kontrolovány a upravovány za pomoci Evropské komise. Vláda ČR na základě sdělení Komise vydává nařízení (Nařízení vlády č. 77/2008 Sb., o stanovení finančních limitů pro účely zákona o veřejných zakázkách).

2.4 PŘEDPOKLÁDANÁ HODNOTA¹⁰

Jedná se o předpokládanou výši peněžitého závazku, která se váže na plnění veřejné zakázky. Předpokládaná hodnota slouží pro účely postupu v zadávacím řízení a k určení finančního limitu pro zařazení veřejné zakázky do dané kategorie (nadlimitní, podlimitní a malého rozsahu). Zadavatel je vždy povinen před zahájením zadávacího řízení vyčíslit předpokládanou hodnotu veřejné zakázky a jeho předpokládaný finanční výdaj.

⁹ Zpracováno dle: OCHRANA, František. Zadávání, hodnocení a kontrola veřejných zakázek (Ekonomická analýza). Praha: Ekopress, 2008. s. 153, str. 120.

¹⁰ Zpracováno dle: MMR ČR, Odbor veřejného investování (OVI). Metodika zadávání veřejných zakázek podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, Praha 2012. 345 s. Dostupné z: <http://62.109.144.162/cs/Jak-na-zadavani-verejnych-zakazek/Metodiky-stanoviska>, str. 44-48.

Předpokládaná hodnota se stanovuje pomocí informací a údajů obdobných zakázek, které měly podobný předmět plnění, jenž zadavatel v dřívějších dobách uskutečnil. Pokud se sám na podobných zakázkách nepodílel, je nutné provést průzkum trhu a s obdobným či stejným předmětem plnění zakázky se obeznámit za pomoci jiných zadavatelů. U veřejných zakázek na stavební práce je získání informací pro předpokládanou hodnotu velmi složité, protože se často jedná o velký rozsah předmětu stavebních prací a stavebníci obvykle nezveřejňují konečné ceny stavebních prací. Je také důležité přihlédnout k času a uvědomit si, že ceny od dodavatelů se mohly u dané veřejné zakázky již navýšit.

Pro stanovení předpokládané hodnoty slouží projektová dokumentace, soupis stavebních prací, dodávek a služeb a výkaz výměr. Na základě těchto a dalších dokumentů, které s celou veřejnou zakázkou souvisí, projektant nebo rozpočtář stanoví rozpočet pro danou veřejnou zakázku. Zadavatel si musí uvědomit, že vypracovaná předpokládaná hodnota veřejné zakázky je aktuální pro daný čas, kdy byla vypracována. Často uplyne několik měsíců, než je vše schváleno, a proto je důležité těsně před odesláním oznámení či výzvy o zahájení zadávacího řízení aktualizovat danou cenu na současnou cenovou úroveň. Na její změnu může mít vliv například inflace.

Pokud je veřejná zakázka rozdělená na části, tak pro stanovení předpokládané hodnoty je nutný součet všech jednotlivých částí veřejné zakázky. Je možné, že by chtěl zadavatel předmět plnění jedné veřejné zakázky rozdělit a tím změnit finanční limity z nadlimitní veřejné zakázky na menší podlimitní veřejné zakázky. To ovšem není za žádnou cenu možné. Porušil by pravidla, která jsou jedním z nejzávažnějších porušení zákona.

Předpokládaná hodnota veřejné zakázky musí být zadána správně, objektivně a v souladu se zákonnými pravidly. Zadavatel má ale možnost zadávací řízení zrušit, pokud nemá dostatečné prostředky na provedení veřejné zakázky.

Předpokládaná hodnota veřejné zakázky na stavební práce

Předpokládanou hodnotu veřejné zakázky na stavební práce zadavatel stanoví podle obecných pravidel pro stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky. Hlavním

ukazatelem pro stanovení předpokládané hodnoty je rozpočet stavby. Dále je nutné započítat předpokládanou hodnotu na dodávky (jde-li o veřejného zadavatele) či předpokládanou hodnotu dodávek a služeb (jde-li o sektorového zadavatele). V obou případech se započítávají pouze nezbytné dodávky a služby, které jsou nutné k provedení konkrétní veřejné zakázky na stavební práce a které zadavatel pro dodavatele zajistí, ostatní dodávky a služby se nesmí započítat.

2.5 DRUHY VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK¹¹

Veřejné zakázky se dělí do tří druhů. Každá veřejná zakázka musí být podřazená právě pod jeden z druhů veřejných zakázek. Určit druh veřejné zakázky je důležité kvůli stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky či určení, jakému druhu bude veřejná zakázka podléhat v zadávacím řízení (například smluvní dialog, veřejná zakázka s uveřejněním a další).

Dle předmětu veřejnou zakázku dělíme:

- Veřejná zakázka na dodávky (§ 8)
- Veřejná zakázka na stavební práce (§ 9)
- Veřejná zakázka na služby (§ 10)

2.5.1 VEŘEJNÁ ZAKÁZKA NA DODÁVKY¹²

Jedná se o veřejnou zakázku, jejímž předmětem je pořízení zboží zadavatelem prostřednictvím koupě, koupě zboží na splátky, nájmu nebo nájmu zboží s právem následné koupě (= tzv. leasing). Smyslem veřejné zakázky na dodávky je pořízení určité věci, která přinese uspokojení veřejných potřeb. Veřejná zakázka na dodávku je rovněž zakázkou na dodávku energií (tepla, plynu, elektřiny a vody). Jde také o veřejnou

¹¹ Zpracováno dle: OCHRANA, František. Veřejné výdajové programy, veřejné projekty a zakázky (Jejich tvorba, hodnocení a kontrola), Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 220 s. str. 165.

¹² Zpracováno dle: OCHRANA, František. Veřejné výdajové programy, veřejné projekty a zakázky (Jejich tvorba, hodnocení a kontrola), Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 220 s. str. 165.

zakázku na koupi či nájem nemovitostí, kde je ale podmínkou uplatnit zákonnou výjimku.

2.5.2 VEŘEJNÁ ZAKÁZKA NA STAVEBNÍ PRÁCE¹³

Jedná se o nejrozsáhlejší předmět veřejné zakázky, kde je předmětem každá stavební činnost a s ní související opravy, úpravy, údržby či zhotovení nové stavby, které se vyskytují v příloze č. 3 k zákonu č. 137/2006 Sb.. Příkladem je např.:

- Demolice a bourání budov; příprava území a zemní práce
- Stavebně montážní práce
- Izolační práce
- Instalátérské práce
- Ostatní stavební montážní práce
- Truhlářské kompletační práce

Veřejná zakázka na stavební práce má tři základní podoby, a to provedení stavebních prací, provedení projektové a inženýrské činnosti související s vykonáním stavebních prací a zhotovením stavby, které souvisí s již zmíněnou přílohou č. 3 k zákonu č. 137/2006 Sb.. Pokud by se ale jednalo o veřejnou zakázku, která je vypsána pouze na architektonickou, projektovou a inženýrskou činnost samostatně, jednalo by se o veřejnou zakázku na služby. Dále do předmětu veřejné zakázky na stavební práce spadají veškeré dodávky a služby nutně potřebné k provedení předmětu veřejné zakázky a jsou poskytovány společně se stavebními pracemi. Můžeme sem zařadit i veřejnou zakázku, kdy zadavatel pořizuje určité stavební práce s využitím zprostředkovatelské služby, jež zadavateli poskytuje jiný dodavatel.

¹³ Zpracováno dle: OCHRANA, František. Veřejné výdajové programy, veřejné projekty a zakázky (Jejich tvorba, hodnocení a kontrola), Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 220 s. str. 166.

2.5.3 VEŘEJNÁ ZAKÁZKA NA SLUŽBY

Veřejná zakázka na služby je kterákoliv veřejná zakázka, kterou nelze kvalifikovat, jako veřejnou zakázku na dodávky nebo jako veřejnou zakázku na stavební práce.

Příloha č. 1 k zákonu č. 137/2006 Sb. vymezuje jednotlivé služby podléhající uveřejnění v Úředním věstníku Evropské unie jako např.:¹⁴

- Telekomunikační služby
- Počítačové zpracování dat a s tím spojené služby
- Účetnictví a audit
- Reklamní služby

V příloze č. 2 k zákonu č. 137/2006 Sb. je výčet služeb nepodléhající uveřejnění v Úředním věstníku Evropské unie jako je např.:¹⁵

- Hotelové a restaurační služby
- Právní služby
- Jiné služby – které nejsou v příloze č. 1 a 2 k zákonu č. 137/2006 Sb. zmíněny

Zadavatel je povinen stanovit, zda se jedná o služby dle přílohy č. 1 nebo služby dle přílohy č. 2 k zákona č. 137/2006 Sb.. Pokud se jedná o výčet služeb z přílohy č. 2, může zadavatel pro zadání veřejné zakázky použít jednací řízení s uveřejněním.

¹⁴ Zpracováno dle: Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. In: Sbírka zákonů. 14. 3. 2006. Ve znění pozdějších předpisů. Příloha č. 1 k zákonu č. 137/2006 Sb.

¹⁵ Zpracováno dle: Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. In: Sbírka zákonů. 14. 3. 2006. Ve znění pozdějších předpisů. Příloha č. 2 k zákonu č. 137/2006 Sb.

SMÍŠENÉ VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Smišené veřejné zakázky popisují souběžné pořizování dodávek a služeb a souběžné poskytování stavebních prací a služeb.

Souběžné pořizování dodávek a služeb¹⁶

Pokud je předmětem veřejné zakázky poskytnutá služba, ale i pořízení dodávky, jedná se o veřejnou zakázku na služby jen tehdy, zda je předpokládaná hodnota poskytované služby vyšší než předpokládaná hodnota poskytované dodávky. Tento typ zakázky se nazývá princip těžiště.

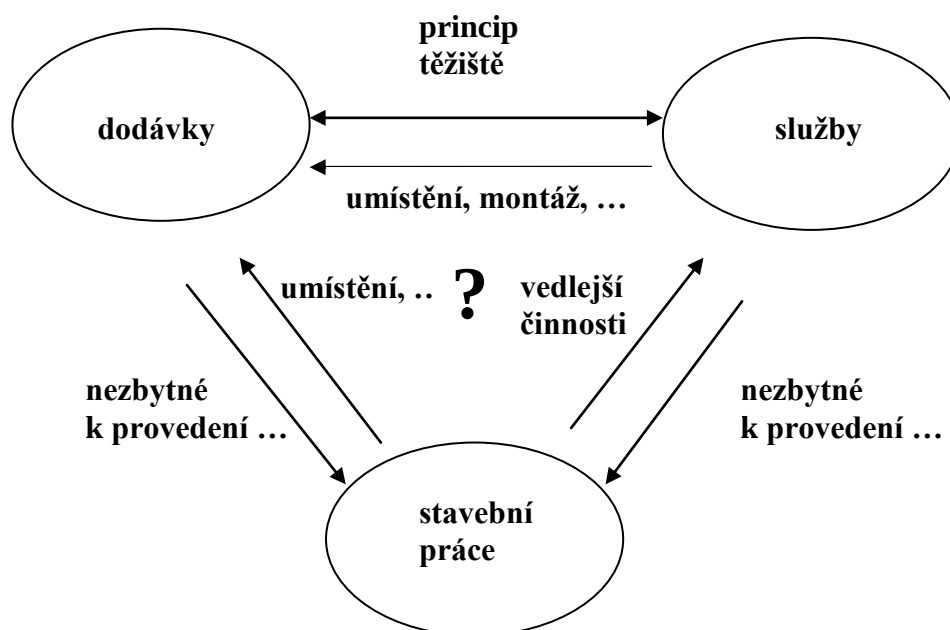
V opačném případě se jedná převážně o poskytnutí dodávky a druhořadá je služba. Službou se zde většinou myslí umístění, namontování či uvedení dodávky = zboží do provozu.

Souběžné poskytování stavebních prací a služeb¹⁷

Pokud veřejná zakázka na stavební práce a služby je poskytována současně v rámci „jedné“ veřejné zakázky, je podstatné, který druh veřejné zakázky převažuje. Většinou převažují zakázky na stavební práce, ale výjimku tvoří různě geologické, stavebně-technické a stavebně-historické průzkumy, které jsou předmětem veřejné zakázky žádány. Zde jsou stavební práce druhořadé a umožňují dané průzkumy provádět. Jedná se o tzv. pravidlo účelu. Pravidlo účelu je možné uplatnit i ve vztahu stavební práce a dodávky.

¹⁶ Zpracováno dle: DVOŘÁK, David a SERAFÍN, Petr. Veřejné zakázky ve stavebnictví. Praha: Linde Praha, 2011. 423 s., str. 23.

¹⁷ Zpracováno dle: DVOŘÁK, David a SERAFÍN, Petr. Veřejné zakázky ve stavebnictví. Praha: Linde Praha, 2011. 423 s., str. 23.

Obr. 2-1: Pravidla pro veřejné zakázky se smíšeným předmětem plnění¹⁸

2.6 ZÁSADY ZVZ

Při zadávání veřejné zakázky je každý povinen dodržet určité zásady a to především zásadu transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace. Veřejný zadavatel tyto zásady musí aplikovat při zadávání nadlimitních veřejných zakázek, podlimitních veřejných zakázek, veřejných zakázek malého rozsahu a při soutěži o návrh. Pokud zadavatel nemá současně i postavení veřejného zadavatele a jedná se čistě o zadavatele sektorového, tak musí být tyto zásady dodrženy při zadávání nadlimitních veřejných zakázek či soutěži o návrh.

2.6.1 ZÁSADA TRANSPARENTNOSTI

Transparentním způsobem musí být zadána každá veřejná zakázka. Jen díky transparentnosti dosáhneme toho, že dané řízení bude následně průhledné a my budeme schopni se v něm dobře orientovat. Zásada transparentnosti má splňovat např.:

¹⁸ Zpracováno dle: DVOŘÁK, David a SERAFÍN, Petr. Veřejné zakázky ve stavebnictví. Praha: Linde Praha, 2011. 423 s. str. 23.

- Pořizování písemné dokumentace v dostatečném rozsahu. Tato dokumentace musí obsahovat veškeré náležitosti a následně poskytuje podklady pro nezávislé prozkoumání.
- Přesné vymezení kritérií, díky kterým se hodnotí nabídky dodavatelů. Kritéria musí být stanovena v dostatečném předstihu před vypracováním nabídek.
- Všechna rozhodnutí zadavatele musí být řádně odůvodněna.
- Při naplnění veřejných zakázek je nutné uveřejnit smlouvu.
- Uveřejnit skutečně uhrazenou cenu veřejných zakázek.

2.6.2 ZÁSADA ROVNÉHO ZACHÁZENÍ

V průběhu zadávání veřejné zakázky a celého řízení musí každý zadavatel přistupovat ke všem dodavatelům stejně. Zadavatel má možnost (ne povinnost) vyžádat si od dodavatelů doklady prokazující jejich kvalifikaci. Pokud si doklady vyžádá, je jeho povinností, aby doklady předložili všichni uchazeči o veřejnou zakázku. Obecně tedy platí, co musí jeden uchazeč, tak musí všichni uchazeči.

2.6.3 ZÁSADA ZÁKAZU DISKRIMINACE

V průběhu zadávání veřejné zakázky je zadavatel povinen postupovat vždy tak, aby jeho kroky v jednání nediskriminovaly žádného z dodavatelů. Zadavatel musí přesně stanovit požadavky na kvalifikaci, obchodní podmínky, jiné podmínky a jiná smluvní ustanovení. Všechna omezení musí být včas stanovena, a pokud podmínky budou všichni zájemci splňovat (jak již se sídlem, místem podnikání či bydlištěm na území ČR, ale také i zahraniční zájemci), tak již nemůže dojít k diskriminaci určitých zájemců.

Ve výsledku veřejná zakázka tedy musí splňovat tři důležité zásady – transparentnost, rovné zacházení, a v neposlední řadě zásadu zákazu diskriminace.

2.7 ZÁSADY „3E“

Tyto zásady napomáhají zadavateli jednat se svěřenými prostředky ekonomicky a smysluplně.

2.7.1 HOSPODÁRNOST¹⁹

Hospodárností se rozumí použití takových veřejných prostředků, kde náklady (finanční, lidské a věcné) budou s co nejnižším vynaložením veřejných zdrojů, ale zároveň s co nejvyšší kvalitou. Na hospodárnost se díváme komplexně a zajímají nás jak prvotní náklady, tak i provozování daného úkonu. Při hodnocení veřejných zakázek se hospodárnost využívá jako základní hodnotící kritérium – nejnižší nabídková cena.

2.7.2 EFEKTIVNOST²⁰

Jedná se o vztah mezi náklady (= vstupem) a zbožím či službou (= výstupem). Použije se takové množství veřejných prostředků, abychom dosáhli co největšího možného objemu, kvality a daného přínosu z plněných úkonů ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění. Při hodnocení veřejných zakázek se efektivnost využívá jako jeden z dílčích hodnotících kritérií u základního hodnotícího kritéria - ekonomická výhodnost nabídky.

2.7.3 ÚČELNOST

Jde o uspokojení potřeby, která danou činnost vyvolala. Použije se takových veřejných prostředků, které zajistí odpovídající míru dosažených cílů při plnění stanovených úkonů. Při hodnocení veřejných zakázek se účelnost využívá jako jeden z dílčích

¹⁹ Zpracováno dle: OCHRANA, František. Zadávání, hodnocení a kontrola veřejných zakázek (Ekonomická analýza). Praha: Ekopress, 2008. s. 153, str. 121.

²⁰ Zpracováno dle: OCHRANA, František. Zadávání, hodnocení a kontrola veřejných zakázek (Ekonomická analýza). Praha: Ekopress, 2008. s. 153, str. 120.

hodnotících kritérií u základního hodnotícího kritéria - ekonomická výhodnost nabídky (např. funkční vlastnosti, úroveň kvality, ...).²¹

Tyto zásady by měly být u veřejné zakázky splněny. Ne vždy nastavení těchto zásad je optimální a zadavatel musí hodnotící kritéria upravit.

2.8 ZADÁVACÍ DOKUMENTACE A SPECIFIKACE TECHNICKÝCH PODMÍNEK

Zadávací dokumentace (§ 44 ZVZ) je součástí zadávacích podmínek. Jedná se o dokument, obsahující veškeré požadavky zadavatele, které se týkají předmětu veřejné zakázky. Zadavatel nese veškerou odpovědnost za to, že všechny údaje budou zákonně zpracovány a je tedy nutné zadávací dokumentaci důkladně propracovat a zkontrolovat. Díky podrobné dokumentaci uchazeči následně mohou vypracovat kompletní nabídky.

Zákon stanovuje minimální prvky, které musí každá zadávací dokumentace obsahovat:²²

- obchodní a platební podmínky, technické podmínky
- požadavky na opatření k ochraně informací
- požadavky na zabezpečení dodávek
- požadavky zadavatele na varianty nabídek, pokud jsou varianty nabídek připuštěné zadavatelem
- podmínky a požadavky na zpracování nabídkové ceny dané veřejné zakázky, kvůli následné vzájemné porovnatelnosti jednotlivých nabídek
- hodnotící kritéria pro následné hodnocení nabídek
- požadavek na podání nabídky pouze v elektronické podobě prostřednictvím elektronického nástroje, pokud tak zadavatel stanovil a v případě, kdy nebude

²¹ Zpracováno dle: OCHRANA, František. Zadávání, hodnocení a kontrola veřejných zakázek (Ekonomická analýza). Praha: Ekopress, 2008. s. 153, str. 138.

²² Zpracováno dle: OCHRANA, František. Zadávání, hodnocení a kontrola veřejných zakázek (Ekonomická analýza). Praha: Ekopress, 2008. s. 153, str. 142.

nabídka podaná elektronicky, je možné uchazeče vyloučit za nedodržení požadované formy

- jiné požadavky zadavatele na plnění veřejné zakázky.

2.9 ZADÁVÁNÍ ČÁSTÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

Zadávání částí veřejných zakázek, je vymezeno v § 98 ZVZ. Zadavatel má možnost rozdělit jednu veřejnou zakázku na části a zadat je jednotlivě, v případě, kdy splní zákonné podmínky a pokud to povaha předmětu veřejné zakázky umožňuje. V první řadě se musí identifikovat, zda se jedná o jednu veřejnou zakázku, kterou je možné rozdělit na menší celky nebo zda se jedná o dvě nebo i více samostatných veřejných zakázek.

Jedná-li se o první případ, kdy se jedna veřejná zakázka rozdělí na části, musí zadavatel pro předpokládanou hodnotu této zakázky jednotlivé části veřejné zakázky sečíst. Po sečtení částí je možné stanovit, zda se jedná o veřejnou zakázku nadlimitní, podlimitní nebo malého rozsahu. Posléze se těchto finančních limitů musí zadavatel držet i po rozdělení veřejné zakázky na menší celky. Příkladem je rozdělení nadlimitní veřejné zakázky na dvě nadlimitní veřejné zakázky (i když by se po rozdělení veřejné zakázky tvářili samostatné rozdělené celky podlimitně, není to možné a musí se k nim přistupovat podle nadlimitní veřejné zakázky). ZVZ umožňuje v § 98 odst. 5 výjimku v případě, že veřejná zakázka bude rozdělena na nadlimitní veřejnou zakázku a podlimitní veřejnou zakázku, kde podlimitní veřejná zakázka po celkovém sečtení celé veřejné zakázky nepřesáhne 20 % předpokládané hodnoty.

Po rozdělení veřejné zakázky je možné uzavřít smlouvu samostatně na jednotlivé části veřejné zakázky a každý celek veřejné zakázky může být uzavřen s jiným dodavatelem.

Zadavatel má povinnost uveřejnit v oznámení nebo výzvě o zahájení zadávacího řízení, zda se jedná o veřejnou zakázku rozdělenou na části a následně definuje jednotlivé části veřejné zakázky samostatně. Dále je nutné případné uchazeče seznámit s tím, zda se na jednotlivé části vztahují shodné kvalifikační požadavky, zda dodavatelé mohou

podat nabídku pouze na jednu část, nebo na všechny části veřejné zakázky, nebo zda jsou k jednotlivým částem veřejné zakázky vztažené další požadavky.

Zadavatel své požadavky vymezí dále v zadávací dokumentaci a popřípadě i v kvalifikační dokumentaci, jde-li o kvalifikační požadavky.

Zahájení zadávání probíhá většinou společně, ale každá část veřejné zakázky se následně hodnotí samostatně. Je ale možné, aby všechny jednotlivé části veřejné zakázky hodnotila jedna komise. Pokud má jeden uchazeč zájem o více částí veřejné zakázky, je mu umožněno podat kvalifikační předpoklady v rámci jedné obálky, kde tyto předpoklady budou sloužit i pro další jeho obálky neboli nabídky. Následně zadavatel vybere nejvhodnější nabídku na danou část veřejné zakázky a uzavře se samostatná smlouva.

3 PROCES ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK, KVALIFIKAČNÍ PŘEDPOKLADY A HODNOTÍCÍ KRITÉRIA

Cílem této části bakalářské práce je analyzovat významné změny procesu zadávání veřejných zakázek. Analýza se opírá o zákon č. 137/3006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů. V rámci červených tabulek bude nastíněno zpřísnění či doplnění jednotlivých paragrafů zákona podle novely č. 55/2012 Sb. a naopak zelené tabulky budou obsahovat zjednodušení nebo úplné zrušení paragrafů ze zákona dle novely č. 55/2012 Sb..

VLIV NOVELY Č. 55/2012 SB. NA PROCES ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Poslední novela, tohoto zákona, č. 55/2012 Sb. nabyla platnosti 1. 4. 2012. Důvod novely byl zefektivnit, zjednodušit a zpřesnit zadávání veřejných zakázek. Dalšími důvody byla protikorupční opatření, transparentnost výběru dodavatele, rovnost podmínek pro všechny uchazeče, výběr ekonomicky nejvhodnější nabídky a mnoho dalších. Jedná se o jednu z nejširších novel a mění celou řadu definic, lhůt, postupů a pravomocí. Důvodem pro tuto analýzu je průzkum nových a rozšiřujících paragrafů a naopak také zrušení určitých paragrafů, jako je například zrušení § 55 ZVZ obsahující ekonomické a finanční kvalifikační požadavky. Toto zrušení paragrafu mělo významný dopad na ekonomické aspekty zadávání veřejných zakázek a proto je důležité si tyto změny nastínit.

3.1 PŘEDBĚŽNÉ OZNÁMENÍ VEŘEJNÉHO ZADAVATELE

Nově je zadavateli uložena povinnost uveřejnit prostřednictvím předběžného oznámení všechny nadlimitní i podlimitní veřejné zakázky, kromě výjimek uvedených v § 86 odst. 3. Zadavatel může zahájit zadávací řízení nejdříve po odeslání předběžného oznámení. Zadavatel je povinen u nadlimitních a podlimitních veřejných zakázek v předběžném oznámení uvést předmět veřejné zakázky a účel, proč je veřejná zakázka

požadována, přínos dané veřejné zakázky pro zadavatele a předpokládaný termín splnění veřejné zakázky. Toto oznámení předběžných informací se nalezne ve Věstníku veřejných zakázek nebo u nadlimitních veřejných zakázek v Úředním věstníku.

Před novelou se povinnost předběžného uveřejnění veřejného zadavatele týkala dle § 86 ZVZ pouze nadlimitních veřejných zakázek, které hodlal zadat v následujících 12 měsících a u kterých hodlal zkrátit lhůtu pro podání nabídek.

3.2 POSKYTOVÁNÍ ZADÁVACÍ DOKUMENTACE

Zadávací dokumentace musí být dle § 48 ZVZ zveřejněna na profilu zadavatele a to nejméně na dobu, než je ukončena doba pro podání nabídek. Je uveřejňována pouze textová část s případnými přílohami. Na profilu zadavatele se neuveřejňují výkresy pro realizaci veřejné zakázky a údaje, které by ohrožovaly či vyzradily utajované údaje.

Údaje a informace, které zadavatel nezveřejní na svém profilu, musí odeslat nebo předat uchazečům, kteří vypracovávají nabídky pro konkrétní veřejnou zakázku. Tyto informace je také možné podat jako přílohu výzvy u podání nabídek.

3.3 ODŮVODNĚNÍ VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Zahájení zadávacího řízení vyžaduje odůvodnění veřejné zakázky podle § 156 ZVZ. Veřejný zadavatel musí odůvodnit veřejnou zakázku do 3 pracovních dnů od uveřejnění oznámení o zahájení zadávacího řízení, nebo odeslání výzvy o zahájení zadávacího řízení na profilu zadavatele.

Dle novely se upravila povinnost zadavatele v rámci ekonomického odůvodnění nadlimitních a podlimitních zakázek.

Jsou čtyři základní odůvodnění, jež je potřeba zadavatelem uvést:

➤ Veřejný zadavatel přesně uvede, které změny proběhly od předběžného oznámení veřejné zakázky (co má veřejná zakázka zajistit, jaké potřeby má zadavatel, předmět veřejné zakázky, vztah mezi předmětem veřejné zakázky a potřebami zadavatele, předpokládaný termín dokončení veřejné zakázky).

Dále veřejný zadavatel může vymezit různá rizika, jež mohou nastat při plnění veřejné zakázky.

➤ Zadavatel zdůvodní své požadavky na technické kvalifikační předpoklady, pokud jsou jeho nároky vyšší, než je zákonem stanovené ve vyhlášce č. 232/2012 Sb. Technické požadavky se ovšem nesmí odchýlit od předmětu plnění veřejné zakázky.

➤ Zadavatel poskytne odůvodnění k obchodním podmínkám a rizikům, jež s podmínkami souvisejí, pokud jsou jeho nároky vyšší, než stanovuje zákon ve vyhlášce č. 232/2012 Sb.

➤ Zadavatel odůvodní hodnotící kritéria, a pokud zadavatel požaduje u výběru nejvhodnější nabídky kritérium ekonomické výhodnosti nabídky, musí toto rozhodnutí odůvodnit dle vyhlášky č. 232/2012 Sb.

U významných veřejných zakázek zadavatel předává ekonomické odůvodnění zakázky vládě ke schválení.

3.4 ZPŮSOBY UVEŘEJŇOVÁNÍ

Do 15 dnů od uzavření smlouvy, je zadavatel povinen zveřejnit smlouvu v celém jejím znění na profilu zadavatele dle § 147a ZVZ. Stejně lhůty jsou platné i pro rámcové smlouvy. Nezveřejňují se informace ze smlouvy, jež by mohly ohrozit ochranu údajů dle zvláštních právních předpisů. Tyto údaje se týkají především obchodního tajemství podle obchodního zákoníku.

Veřejný zadavatel je povinen uveřejnit každou smlouvu, kde předmět plnění veřejné zakázky přesáhne hodnotu 500 000 Kč bez DPH.

Dále veřejný zadavatel uveřejňuje výši skutečně uhrazené ceny za plnění veřejné zakázky. Uveřejnění provede na profilu zadavatele do 90 dnů od splnění smlouvy (jedná se o dobu, kdy závazek ze smlouvy již neexistuje). U smlouvy, kdy doba plnění je delší než 1 rok, musí zadavatel zveřejnit skutečně uhrazenou cenu za plnění veřejné zakázky za minulý rok do 31. 3. následujícího kalendářního roku. V době, kdy bude naplněna celá smlouva, je zadavatel povinen uveřejnit celou skutečně uhrazenou cenu a celou dobu trvání smlouvy.

Dodavatel i veřejný zadavatel musí uveřejnit seznam subdodavatelů. Dodavatel dle zákona uveřejní zadavateli seznam všech subdodavatelů, kde uvede subdodavatele, kterým uhradil více než 10 % (popř. více než 5 % u významné veřejné zakázky) z celkové ceny veřejné zakázky, zaplacené zadavatelem nebo z části ceny veřejné zakázky v případě, že doba plnění veřejné zakázky přesahuje 1 rok a uvedená cena je pouze za minulý kalendářní rok.

V případě, že je doba plnění veřejné zakázky delší než 1 rok, dodavatel předloží zadavateli seznam subdodavatelů za každý předchozí kalendářní rok zvlášť a po splnění smlouvy i celý seznam všech subdodavatelů. Podle zákona je lhůta pro předložení seznamu dodavateli stanovena na 60 dnů od splnění smlouvy, popřípadě do 28. 2. následujícího kalendářního roku v případě, že plnění smlouvy přesahuje 1 rok. V případě, kdy dodavatel nedodrží lhůty a zadavatel tak následně nebude moci zveřejnit

seznam subdodavatelů, je potrestán dodavatel a zadavatel nemůže být za provinění dodavatele trestán.

U veřejného zadavatele je lhůta pro uveřejnění všech subdodavatelů stanovena na 90 dnů od splnění smlouvy, popřípadě do 31. března následujícího kalendářního roku v případě, že plnění smlouvy přesahuje 1 rok.

3.5 UCHOVÁVÁNÍ DOKUMENTACE

Kvůli transparentnosti zavedla novela dle § 155 ZVZ prodloužení lhůt pro archivaci. Každý zadavatel musí archivovat všechny informace o průběhu řízení i dokumenty, které zadavatel obdrží od dodavatele. Všechny dokumenty jsou archivovány v listinné nebo elektronické podobě a to po dobu 10 let od uzavření smlouvy, změny smlouvy na provedení veřejné zakázky nebo od zrušení zadávacího řízení. Archivovány jsou originály v listinné podobě.

3.6 OTEVÍRÁNÍ OBÁLEK

Otevírání obálek je zákonem definované v § 71 a § 72 ZVZ. Povinnost zadavatele je, aby před zahájením činnosti komise předal seznam podaných nabídek a samotné nabídky komisi. Následně se zvolí předseda komise (pokud se jedná o první jednání komise, musí být předseda zvolen vždy). V případě, že není třeba volit předsedu, je dobré stanovit jednoho člena komise, který celé jednání bude řídit. Poté se pozvou všichni uchazeči, jež podali své nabídky.

Pokud zadavatel stanoví, je možné, aby komise pro otevírání nabídek byla stejná jako hodnotící komise.

K otevírání obálek nesmí nikdy dojít před vypršením lhůt pro podání nabídek. Díky novele z 1. 4. 2012 se otevření obálek s nabídkami uskuteční ihned po uplynutí lhůty, která byla stanovena pro jejich podání. Tento bod novely přinesl i technické komplikace, které je nutné vyřešit před otevíráním obálek (například místnost, kde budou otevírány obálky, by měla být ve stejné budově jako podatelna).

Dalším závažným nedorozuměním problémem je, že zákon nikterak nedefinuje slovíčko ihned. Toto úskalí se může vyskytnout u nabídek, které mají být podány do pátku a až v pondělí se přistoupí k jejich otevírání (jedná se o umělé prodlužování otevírání obálek). Díky této době, než jsou obálky otevřeny, může nastat vážný problém, jaký byl před novelou zákona a to, že může docházet k manipulaci s nabídkami před jejich otevřením. Stejný problém jako jsou víkendy, jsou i dny svátků. Řešením problému by bylo upřesnění lhůty (v § 71 odst. 4 ZVZ), od podání nabídek do otevírání obálek s nabídkami a tato lhůta by nesměla přesáhnout stanovené minuty. [8]

ZVZ před novelou stanovoval, že zadavatel ani komise nesměla otevírat obálky s nabídkami dříve, než uplynula lhůta pro podání nabídek. Nesmělo se tak ovšem učinit ani po uplynutí dané lhůty. Doba pro otevírání obálek s nabídkami byla stanovena zadavatelem a to nejpozději do 30 dnů od posledního dne, který byl vyhrazen pro podání nabídek. Tento termín se obvykle uváděl v zadávacích podmínkách.

Při zahájení jednání, na otevírání obálek jednotlivých nabídek, mají právo se účastnit členové komise pro otevírání obálek, uchazeči (jež doručili nabídku v dané lhůtě), další osoby (které zadavatel přizval – odborníci, zapisovatel,...).

Po zúčastněných osobách je možné požadovat, aby se na jednání podepsali a tím stvrdili svoji přítomnost. Pokud na jednání dorazí místo uchazeče jeho zástupce, je požadována jeho totožnost a potvrzení, že má právo jednat za uchazeče.

Komise nejprve kontroluje nabídky, zda jsou podány v nepoškozených obálkách, řádně označené a následně se otevírají podle pořadového čísla, jež jim bylo přiřazeno podle data a času doručení nabídky. Pokud dojde k tomu, že jsou nabídky podány jak v elektronické podobě, tak v písemné podobě, komise nejdříve sdělí přítomným uchazečům výsledky nabídek podané v elektronické podobě a následně začne otevírat jednotlivé obálky od přítomných uchazečů. Vždy jsou sděleny a kontrolovány identifikační údaje uchazeče, zda je nabídka zpracována v požadovaném jazyce a zda je návrh smlouvy podepsán osobou oprávněnou jednat jménem uchazeče. V posledním kroku sdělí údaje o nabídkové ceně a další důležité informace, jež ovlivňují hodnotící kritéria a dílčí hodnotící kritéria pro přijetí nejvhodnější nabídky.

I tato novela sebou nese úskalí v podobě uchazeče, který se nemůže při otevírání obálek podrobněji seznámit s nabídkami ostatních uchazečů. Komise nemusí sdělovat informace o nevyčíslitelných dílčích hodnotících kritériích a díky tomu vzniká další možnost pro manipulaci s dílčími kritérii, které nebyly u otevírání obálek sděleny. Nevyčíslitelné dílčí hodnotící kritéria mohou být například různé návrhy (snížení nákladů, optimalizační řešení, zvýšení kvality a efektivity postupu prací, ...). Dalším problémem může být přizvaný poradce na dílčí hodnotící kritéria, jež nejsou vyčíslitelné. Může mu být předem určený favorit a poradce následně vyzdvihne právě ty dílčí kritéria, které má daný favorit s nejlepší hodnotou. I zde by bylo možné problém vyřešit novelizací (§ 71 odst. 10 ZVZ), kdy by uchazeči měli právo na zjištění informací o všech hodnotících kritériích z ostatních nabídek a případně možnost jejich opisu. [8]

V minulém odstavci byl zmíněn přizvaný poradce, který má odborně zhodnotit dílčí hodnotící kritéria a následně vypracovat podklad hodnotící komisi (která má právo k tomuto celému podkladu nepřihlížet závazně a nechat si vypracovat i jiný posudek). I zde je problém, kde zákon ZVZ nestanovuje, kdo je přizvaným poradcem. Není nikterak stanoveno, jaké kvalifikace, odbornosti a podmínky se vztahují na poradce. Je tedy možné, že přizvaný poradce nebude mít v oboru žádnou praxi a nejvhodnější nabídka podle dílčích hodnotících kritérií, tak nebude stanovena. Možným řešením (při novelizaci § 76 odst. 2 ZVZ) je stanovení takového odborného poradce, který pracuje např. ve státních výzkumných ústavech či na státních vysokých školách po určitou dobu a bude tím zajištěna odbornost a bezpečnost. [8]

Cílem vlastního otevírání nabídek jsou výše uvedené skutečnosti. Není nutné řešit podrobný obsah nabídek, to přísluší až do fáze posouzení nabídek. Dříve byla u otevírání obálek řešena podrobně správnost všech dokladů. To následně znemožnilo požádat dodavatele o dodatečné informace a doklady u neúplných dat. Před novelou byly veškeré neúplné nabídky ihned vyřazeny.

Nabídka podaná po uplynutí lhůty pro podání nabídek se neotevírá a je na ni pohlíženo, jako by vůbec nebyla podána.

Pokud nabídka není zpracována v požadovaném jazyce nebo pokud není podepsán návrh smlouvy oprávněnou osobou, komise danou nabídku vyřadí. Zadavatel následně musí uchazeče o vyloučení informovat písemně podle pravidel komunikace mezi zadavatelem a dodavatelem, jež jsou vymezeny zákonem. Po vyloučení uchazeče ze zadávacího řízení má uchazeč právo podat námitky.

Dle § 73 ZVZ sepisuje komise protokol o otevírání obálek. Takový protokol musí obsahovat identifikace veřejné zakázky, datum a čas otevírání obálek s nabídkami podané v listinné podobě, identifikační údaje všech uchazečů, údaje o nabídkových cenách a hodnotících kritériích a podpisy všech členů komise. U nabídek podaných elektronickým prostřednictvím je nutné připsat informace, zda nabídky byly podány dle požadavků pro elektronickou podobu.

Protokol je komisí předán zadavateli a ten má povinnost nechat uchazečům, jež byli přítomni u otevírání obálek, nahlédnout do protokolu a udělat si z něj opis nebo výpis. Zadavatel není povinen zveřejnit otevírání obálek elektronickou podobou, pokud byla uchazečům přidělena možnost být u otevírání obálek fyzicky.

3.7 HODNOTÍCÍ KOMISE

Veřejný zadavatel stanoví hodnotící komisi nejpozději před zahájením posuzování nabídek. Hodnotící komise je poradní orgán a díky němu jde o tradiční způsob, jak vybrat nejvhodnější nabídku transparentním způsobem. Jejím hlavním úkolem je objektivně a nepředpojatě posuzovat a hodnotit nabídky. Hodnotící komise je zákonem definovaná v § 74 a v § 75 ZVZ.

Ministerstvo pro místní rozvoj zavedlo po novele seznam hodnotitelů veřejných zakázek. Tento bod je v ZVZ zapsán pod § 74a, jež je nově vložen do zákona. Hodnotitelem v seznamu může být osoba, která má odbornou praxi nejméně 5 let. Do seznamu se zapisuje na dobu 3 let a může se zapisovat opakovaně. Jeho právem je podávat podnět k prozkoumání veřejné zakázky Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže. V případě, že hodnotitel přestane splňovat požadavky, je ze seznamu vyškrtnut.

Hodnotící komise musí splňovat dané požadavky:

- Musí mít alespoň 5 členů, z nichž minimálně 1/3 musí mít příslušnou odbornost ve vztahu k předmětu veřejné zakázky (v případě, kdy je vyžadována odborná způsobilost, je nutné uvést odůvodnění, což u veřejných zakázek na stavební práce je pravidlem). ZVZ nedefinuje, co je myšleno danou způsobilostí a je to tedy na úvaze zadavatele. Jedná se ovšem o odbornou způsobilost, která je prokázána praxí nebo vzděláním.
- Členem hodnotící komise musí být vždy zástupce zadavatele.
- Zadavatel jmenuje náhradníky za každého člena z hodnotící komise a náhradník má veškerá práva, pokud zastupuje člena hodnotící komise.
- Členové hodnotící komise či jejich náhradníci se nesmí podílet na přípravě nabídky uchazečů a nesmí ho s uchazeči spojovat žádný osobní ani pracovní vztah, nesmí mít osobní zájem na zadávání veřejné zakázky a nesmí mu prostřednictvím daného veřejného řízení vzniknout žádný prospěch.

- Členové hodnotící komise i jejich náhradníci musí zachovávat mlčenlivost a nepoddajnost, která se váže k procesu zadávacímu řízení ale i po jeho ukončení.

3.8 POSOUZENÍ NABÍDEK

Posouzení nabídek je úkol pro hodnotící komisi či veřejného zadavatele, pokud zákon nestanoví jinak. Nabídky, které úspěšně prošly fází otevírání obálek, postupují do fáze posouzení nabídek. Posouzení nabídek je definováno v § 68, § 69, § 70, § 76 a § 77 ZVZ.

Hlavním úkolem hodnotící komise je posuzování nabídek z hlediska právních předpisů a dle požadavků stanovených zadavatelem v zadávacích podmínkách. Posouzení se člení do několika fází a to na posouzení kvalifikace, posouzení úplnosti obsahové části dle § 68 odst. 3, posouzení splnění zadávacích podmínek a posouzení nabídek v rozsahu soupisů stavebních prací. U veřejných zakázek na stavební práce se může kontrolovat, zda uchazeč ocenil všechny položky soupisu stavebních prací, dodávek a služeb, dále se u něj kontroluje dodržení stanovené doby na plnění apod.

Hodnotící komise kontroluje, zda nabídka byla podána v souladu se zákonem a to především v bodech:

- jeden uchazeč = jedna nabídka (každý uchazeč podal pouze jednu nabídku, je ale možné, že jedna nabídka může obsahovat i více variant)
- každý dodavatel, který podal nabídku, nesmí být subdodavatelem jiného dodavatele, jenž podal nabídku na stejnou veřejnou zakázku
- je možné, aby dodavatel, který nepodal nabídku, mohl být subdodavatelem více dodavatelům, jež nabídku podali na stejnou veřejnou zakázku
- v případě nabídky podané za sdružení dodavatelů se předkládá listina, která stanovuje stejnou odpovědnost všem dodavatelům v rámci nabídky (pokud nestanoví zadavatel jinou formu odpovědnosti zvláštním právním předpisem)
- zda se nabídka uchazeče plně řídí zadávacími podmínkami stanovené zadavatelem

- zda je nabídková cena vytvořena podle požadavků zadavatele
- prozkoumat, zda nebyla podána nabídka, která má mimořádně nízkou nabídkovou cenu
- jedná-li se o veřejnou zakázku na stavební práce, je nutné nabídku posoudit v podrobnostech soupisu stavebních prací, dodávek a služeb a výkazu výměr dle vyhlášky č. 230/2012 Sb..

Dle novely z 1. 4. 2012 je do § 68 vložen odst. 3, který nově rozšiřuje povinný obsah nabídky o:

- seznam statutárních orgánů nebo členů statutárních orgánů, kteří v posledních 3 letech od konce lhůty pro podání nabídek byli v pracovněprávním, funkčním či obdobném poměru u zadavatele;
- má-li uchazeč formu akciové společnosti, nabídka obsahuje seznam vlastníků akcií, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota přesahuje 10 % základního kapitálu, vyhotovený ve lhůtě pro podání nabídek;
- prohlášení uchazeče o tom, že neuzavřel a neuzavře zakázanou dohodu podle zvláštního právního předpisu v souvislosti se zadávanou veřejnou zakázkou.

Při posuzování nabídky mohou nastat následující situace:

- nabídka bude v souladu se zákonem a zadávacími podmínky posouzena jako souladná a může být připuštěna k dalším krokům hodnocení veřejné zakázky
- nabídka nebude v souladu se zákonem a zadávacími podmínky posouzena jako souladná a nemůže být připuštěna k dalším krokům hodnocení veřejné zakázky
- mohou se vyskytnout určité pochybnosti, díky kterým komise nebude vědět, zda je nabídka platná se zákonem a zadávacími podmínkami nebo platná není a zda je možné nabídku dále hodnotit
- v nabídce mohou scházet důležité podklady pro její další hodnocení.

Stejně jak při otevírání obálek, pokud určitá nabídka nesplňuje stanovené požadavky, je nabídka hodnotící komisí vyřazena ze zadávacího řízení.

V případě, že nabídka není úplná a obsahuje nějaké nejasnosti, může hodnotící komise požádat uchazeče o písemné vysvětlení nabídky. Není to však jejich povinností, protože za správnost nabídky ručí uchazeč. Je stanovena lhůta pro objasnění nesrovnalostí v nabídce (obvykle 3 pracovní dny ode dne, kdy uchazeč byl obeznámen o jeho nesrovnalostech). V případě, že uchazeč nevysvětlí nejasnosti ve stanovené době, je jeho nabídka vyřazena. Je možné, aby pro vyjasnění nesrovnalostí pozvala hodnotící komise uchazeče k jednání (nutná lhůta pro oznámení je 5 pracovních dní před zahájením jednání). Pokud i po jednání hodnotící komise zjistí, že nabídka pořád nesplňuje potřebné požadavky, je nabídka vyřazena ze zadávacího řízení a zadavatel uchazeče vyřadí.

Po vyřazení uchazeče hodnotící komisí (za předpokladu postupování v souladu se zákonem) je povinen zadavatel vyloučit uchazeče z výběrového řízení a vyrozumět uchazeče písemnou formou. Proti vyloučení ze zadávacího řízení má uchazeč právo podat námitky a po jeho vyloučení má právo na vrácení jistoty, která mohla být v zadávacích podmínkách požadována zadavatelem.

Mimořádně nízká nabídková cena

Jedním z důležitých kroků, při posuzování nabídky je posouzení výše nabídkové ceny ve vztahu k předmětu veřejné zakázky. Cílem tohoto zkoumání je určit, zda se jedná o reálnou cenu a nejedná se o úmyslně podhodnocenou cenu s cílem získání veřejné zakázky. Nabídková cena musí odpovídat přibližně ceně, která je stanovena za provedené práce. Určení, zda se jedná o mimořádně nízkou nabídkovou cenu, je složitý proces a i zde hraje roli odborná způsobilost členů hodnotící komise.

3.9 KVALIFIKACE – OBECNĚ

Kvalifikaci posuzuje zadavatel nebo jím sestavená komise či hodnotící komise. Všichni mají povinnost mlčenlivosti v souvislosti s daným výběrovým řízením a hodnocením daných kvalifikačních požadavků.

Prokázání o splnění kvalifikace se hodnotí po uplynutí lhůty pro podání nabídek a po ukončení otevírání obálek komisí. Nejpozdější termín, kdy se posuzuje kvalifikace je při posuzování nabídek.

Zadavatel při posuzování kvalifikace musí srovnat předložené doklady jednotlivých uchazečů se zákonem a stanoveným požadavkům veřejného zadavatele.

Každý uchazeč předkládá doklady, jež mají poukazovat na jeho způsobilost provádět předmět plnění veřejné zakázky spolu s čestným prohlášením o ekonomické a finanční způsobilosti. Doklady prokazují předpoklady o základních kvalifikačních předpokladech, profesních kvalifikačních předpokladech a technických kvalifikačních předpokladech.

Je možné, aby dodavatel prokázal své splnění kvalifikace (základní, profesní a technické) prostřednictvím třetí osoby - subdodavatele. Dodavatel může předložit čestné prohlášení o ekonomické a finanční způsobilosti na plnění veřejné zakázky, které mu poskytne také subdodavatel. Následně dodavatel předloží zadavateli taktéž smlouvu mezi dodavatelem a subdodavatelem na plnění části veřejné zakázky.

V případě, kdy nabídku podává sdružení dodavatelů, musí každý dodavatel prokázat v celém rozsahu základní, technické, profesní kvalifikační předpoklady (profesní kvalifikace se prokazuje výpisem z obchodního rejstříku či výpisem z jiné obdobné evidence) a prohlášení o ekonomické a finanční způsobilosti. Způsobilost ekonomickou a finanční prokazuje alespoň jeden z uchazečů.

Zadavatel ze zadávacího řízení musí vyloučit všechny uchazeče, kteří neprokážou dostatečné kvalifikační předpoklady, jež jsou zadavatelem a zákonem požadovány. Pokud dojde k nějakým nedostatkům či nesrovnalostem a uchazeč po vyzvání zadavatele neobjasní dané údaje či nedodá chybějící informace ke splnění prokázání

kvalifikace, je zadavatel oprávněn uchazeče vyloučit ze zadávacího řízení. Uchazeč následně může podat námitky proti jeho vyloučení a požadavek na vrácení jistoty, která mohla být zadavatelem požadována.

Zadavatel či hodnotící komise musí pořídit protokol o posouzení kvalifikace a vypíše zde údaje o jednotlivých dodavatelích a seznam dokladů, kterými uchazeči prokazovali technické kvalifikační předpoklady. Dále je nutné uvést, zda dodavatel splnil nebo nesplnil jednotlivé kvalifikační předpoklady. Protokol podepisují všichni členové komise, a pokud jeden nebo více členů nesouhlasí s výsledným stanoviskem komise, je nutné uvést odůvodnění. Uchazeči, jenž se výběrového řízení účastní, mají možnost nahlížet do tohoto protokolu.

Podle důvodné zprávy k novele je nutné zachovávat v utajení informace, které souvisejí s obchodním tajemstvím dodavatelů. Každý doklad, jímž dodavatel prokazuje svoji kvalifikaci, musí obsahovat název dokladu, datum zhotovení a označení osoby, jenž doklad vytvořila. Dále doklady, které prokazují technickou kvalifikaci, obsahují i významné dodávky, služby a stavební práce, na kterých se dodavatel v minulosti podílel. V případě, že se jedná o dodatečné doklady, které upřesňují a objasňují nejasnosti v kvalifikačních předpokladech, uvádí se také označení dokladu se zmínkou toho, že se jedná o dodatečný doklad. V situaci, kdy dodavatel prokazuje své kvalifikace prostřednictvím subdodavatele, obsahují doklady identifikační údaje subdodavatele, název a datum uzavření smlouvy.

Pokud zadavatel vyzve dodavatele k poskytnutí dodatečných informací či dokladů v rámci posuzování kvalifikace, nesmí dodavatel předložit doklady a informace, které se změnily po době, která byla určena pro podání nabídek.

V pravomoci veřejného zadavatele je požadovat splnění kvalifikace, která souvisí pouze s předmětem veřejné zakázky a jejich rozsah musí být přiměřený veřejné zakázce. Mohlo by se jednat o diskriminaci, kdyby požadavky zadavatele nebyly v přímém vztahu s předmětem veřejné zakázky. O porušení hospodářské soutěže by se jednalo také při zadávacích podmínkách, které by nebyly v odpovídajícím rozsahu. Došlo by k omezení možných uchazečů, kteří by jinak veřejnou zakázku mohli plnit. Kvalifikační předpoklady nemohou být brány za hodnotící kritéria v žádném ohledu.

Základní kvalifikační předpoklady (§53 ZVZ)²³

Zákon vymezuje veškeré základní kvalifikační předpoklady. Veřejný zadavatel musí všechny základní kvalifikační předpoklady požadovat u nadlimitních i podlimitních veřejných zakázek. Mezi základní klasifikační předpoklady dodavatele patří:

- Prokazování své beztrestnosti pomocí výpisu z rejstříku trestů.
- Dodavatel nesmí být v likvidaci a to prokáže čestným prohlášením, které bude podepsané oprávněnou osobou, která může jednat za dodavatele.
- Nesmí mít v evidenci daní zaznamenány daňové nedoplatky. Průkaznost této kvalifikace se stanoví pomocí potvrzení finančního úřadu.
- Vůči dodavateli neprobíhá nebo v posledních třech letech neproběhlo insolvenční řízení, v němž by se jednalo o úpadku dodavatele. Pro prokazatelnost kvalifikace je potřeba potvrzení finančního úřadu.
- Dodavatel nesmí mít nedoplatky na důchodovém a zdravotním pojištění ani neuhrazené penále z těchto nedoplatků. Prokazatelnost je zajištěna za pomoci čestného prohlášení dodavatele podepsané oprávněnou osobou, která může jednat za dodavatele a dále potvrzením správy sociálního zabezpečení.

²³ Zpracováno dle: Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. In: Sbírka zákonů. 14. 3. 2006. Ve znění pozdějších předpisů. § 53, Základní kvalifikační předpoklady.

- V posledních třech letech nesmí být pravomocně disciplinárně potrestán nebo mu nesmí být uděleno kárné opatření podle zvláštních právních předpisů. Prokazatelnost je zajištěna za pomoci čestného prohlášení dodavatele podepsané oprávněnou osobou, která může jednat za dodavatele.
- Nesmí být veden v rejstříku osob, který je veden se zákazem plnění veřejných zakázek. Prokazatelnost je zajištěna za pomoci čestného prohlášení dodavatele podepsané oprávněnou osobou, která může jednat za dodavatele.

Zmíněné čestné prohlášení dodavatele je možné uvést v rámci jednoho čestného prohlášení pro splnění základních kvalifikačních předpokladů, ale musí zde být uveden výčet všech kvalifikací, jež se prohlášení týká. Všechny doklady, jež prokazují splnění kvalifikace, nesmí být starší více jak 90 dnů ke dni podání nabídky.

Zákon požadoval předložení seznamu statutárních orgánů či členů, kteří v minulých 3 letech pracovali u zadavatele a seznam akcionářů, jež u zadavatele aktuálně vlastnili podíl akcií vyšší než 10%. Tyto seznamy nevypovídají o povaze kvalifikace uchazeče, a tedy jsou tyto seznamy přesunuty v rámci novely do povinných požadavků zadavatele na nabídku uchazeče.

Profesní kvalifikační předpoklady (§54 ZVZ)²⁴

Jedná se o předpoklady určující profesní a odbornou způsobilost dodavatele pro plnění veřejné zakázky. Pro jejich průkaznost dodavatel předkládá:

- Výpis z obchodního rejstříku či výpis z jiné obchodní evidence.
- Doklad k oprávnění podnikat dle zvláštních právních předpisů v rozsahu, který odpovídá předmětu veřejné zakázky.

²⁴ Zpracováno dle: Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. In: Sbírka zákonů. 14. 3. 2006. Ve znění pozdějších předpisů. § 54, Profesní kvalifikační předpoklady.

- Doklad o prokázání členství v rámci určité komory či organizaci. Pokud doklad není nezbytný pro daný výkon předmětu veřejné zakázky, není zadavatel oprávněn ho po dodavateli vyžadovat.
- Doklad osvědčující odbornou způsobilost dodavatele či osoby, jejímž prostřednictvím odbornou způsobilost zabezpečuje (např. autorizace inženýrů a techniků). Pokud doklad není nezbytný pro daný výkon předmětu veřejné zakázky, není zadavatel oprávněn ho po dodavateli vyžadovat.

Technické kvalifikační předpoklady (§56 ZVZ)

Technické předpoklady smí zadavatel vybrat z výčtu možných technických kvalifikačních předpokladů stanovených zákonem a nemůže zvolit jiné požadavky, než jsou specifikovány zákonem. Vybrané požadavky musí být v souvislosti s předmětem veřejné zakázky.

Nově jsou díky novele zpřísněny požadavky na prokázání technických kvalifikačních předpokladů u veřejných zakázek na dodávky, služby i stavební práce.

Naproti tomu již zadavatel nemůže dle novely vyžadovat po dodavateli certifikáty systému řízení jakosti (ISO), doklady o registraci v systému řízení a auditu z hlediska ochrany životního prostředí a certifikáty řízení z hlediska ochrany životního prostředí. Tyto body byly uvedeny v § 56 odst. 3 a v § 56 odst. 4 ZVZ.

Technické kvalifikační předpoklady u veřejných zakázek na stavební práce²⁵

Veřejný zadavatel může po dodavateli požadovat následující doklady:

- Seznam stavebních prací, které byly provedeny za posledních 5 let dodavatelem a osvědčení od významných objednavatelů za odvedené práce daným dodavatelem. Osvědčení musí obsahovat cenu, dobu, místo plnění stavebních prací a zda vše bylo provedeno řádně a s odbornými znalostmi.
- Seznam techniků či technických útvarů, jež se budou podílet na plnění veřejné zakázky.
- Doložené osvědčení o vzdělání a odborné kvalifikaci dodavatele či vedoucích zaměstnanců dodavatele a osob, jež souvisejí s plněním veřejné zakázky na stavební práce.
- Stanovisko v oblasti ochrany životního prostředí.
- Stručný přehled průměrné zaměstnanosti dodavatele a další osoby, jež se za poslední tři roky, účastnili plnění obdobných zakázek.
- Přehled všech technických zařízení, nástrojů a předmětů, potřebných k dané zakázce.

²⁵ Zpracováno dle: Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. In: Sbírka zákonů. 14. 3. 2006. Ve znění pozdějších předpisů. § 56, Technické kvalifikační předpoklady.

Ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady (dříve § 55 ZVZ)

Díky novele zákona o veřejných zakázkách se § 55 ZVZ včetně jeho nadpisu zrušil. Novela tedy zásadně změnila pohled na tuto kvalifikaci. Dodavatel není již povinen prokazovat ekonomické a finanční požadavky zadavatele, ale stačí mu pouze čestné prohlášení o jeho ekonomické a finanční způsobilosti k plnění veřejné zakázky dle § 50 odst. 1 písmene c). Důvodná zpráva zrušení paragrafu vysvětluje tím, že změna musela být provedena kvůli porušování zákazu diskriminace. Zadavatelé mohli ekonomické a finanční požadavky zneužívat a klást na dodavatele takové požadavky, které nemohli splnit. Provedení veřejné zakázky pak mohlo plnit pouze určité procento zájemců. Bylo velmi těžké stanovit, zda jsou ekonomické a finanční předpoklady nastavené tak, aby bylo možné prokázat jejich nezaújatost a nediskriminaci určitých dodavatelů. Toto možné riziko se dalo odstranit tím, že zadavatel dodržel vhodně nastavené ukazatele, jež jsou zmíněny v následujících odstavcích.

Zadavatel nesmí ani skrytě vsouvat ekonomické podmínky do jiných kvalifikačních požadavků, ať již základních, technických či profesních.

Ekonomické a finanční předpoklady nestanovovaly, co má dodavatel prokázat, ale jaké doklady má předložit na posouzení. Proto bylo nutné, aby v oznámení či výzvě o zahájení zadávacího řízení, byl přesně stanoven obsah požadovaných informací a dokladů, způsob jakým dodavatel měl prokázat splnění kvalifikačních předpokladů a vymezení minimální úrovně kvalifikačních předpokladů, jež odpovídají druhu, rozsahu a složitosti předmětu veřejné zakázky.

Asi hlavním problémem tohoto paragrafu bylo, že se nejednalo o přesný výčet všech povinných a nepovinných dokladů, jež by se měly předkládat na posouzení této kvalifikace. Zadavatel tak mohl požadovat různé doklady, jež obsahem odpovídaly ekonomickému postavení dodavatelů, a následně mohlo dojít k porušení zákazu diskriminace.

Další text k ekonomickým a finančním kvalifikačním předpokladům je zpracován dle: KORYTÁROVÁ, J., HANÁK, T., HRABINCOVÁ, D., HROMÁDKA, V., MARKOVÁ, L., PUCHÝŘ, B. Metodická doporučení pro sjednocení kvalifikačních a hodnotících kritérií pro veřejné zakázky na stavební práce, zpracováno pro Jihomoravský kraj, Brno 2011. 77 s., str. 15-19.

Doklady ekonomických a finančních předpokladů:

- **Pojistná smlouva** je jako jediný doklad stále možný požadovat po dodavateli v rámci obchodních podmínek i po zrušení § 55 ZVZ. Jejím prostřednictvím je pojištěna odpovědnost za škodu, kterou by mohl dodavatel způsobit třetí osobě. Jedná se o škodu na zdraví, na životě a škodu způsobenou jinému subjektu na věci jejím zničením, poškozením nebo její ztrátě. Zadavatel zadává minimální částku pojištění. Pojistná událost je právním předpisem povinně stanovená tak, že pojištěný musí nahradit škodu, za kterou odpovídá. Daná pojistka má být platná po celou dobu realizace veřejné zakázky.

U obou variant se musí připustit možnost výluky. U pojistek na odpovědnost za škodu může být určená výluka na stavební či montážní práce, jež souvisí se speciální prací, např. demolicí. Pojištění odpovědnosti za škodu vůči třetím osobám u stavebního a montážního pojištění kryje škodu, za kterou dle obecně závazných předpisů odpovídá dodavatel (=pojištěný). Škoda ovšem musí vzniknout na místě určeném pro veřejnou zakázku a v čase realizovatelnosti zakázky. Z důvodu výluk je dobré, aby škody na majetku zadavatele byly kryty v rámci pojištění dané věci. Tato specifikace se určuje v obchodních podmínkách a jedná se o pojištění na vlastnictví zadavatele, to je například pozemek, na kterém probíhá veřejná zakázka, nebo v bezprostřední blízkosti realizace zakázky. Majetek musí být zadavatelem dopředu oceněn dle odhadce.

Je nutné vzít v úvahu, že v době, kdy uchazeč podává nabídku, tak většinou mívá jen základní pojistnou smlouvu. Není jasné, že zakázku získá a je tedy zbytečné se pojišťovat dopředu na vyšší částky a větší sortiment dané pojistky. Veškeré další pojištění může být sjednáno dodavateli až po jeho úspěšném výběru na realizaci dané zakázky. Z tohoto důvodu je možné, aby zadavatel požadoval pouze doklad s příslibem,

že pojistka bude u dodavatele (=pojistitele) sjednaná v požadované výši, pokud jeho nabídka vyhraje výběrové řízení.

Další variantou pojištění byl pojistný certifikát, který se mohl užívat za předpokladu, že zadavatel výslovně tuto možnost připustil. Pojistná smlouva musela mít stanovený obsah, aby bylo zřejmé, k čemu se její pojištění vztahuje. Dodavatel prokazoval zadavateli čestným prohlášením, že splnil výši pojistné částky. Pojistná částka byla určena procentem z nabídkové ceny nebo z pevné sumy. Smlouvu nemuseli hned zveřejňovat všichni uchazeči o veřejnou zakázku, ale bylo možné ji zveřejnit až u daného vítězného uchazeče. Tento kvalifikační doklad mohl s sebou nést určité problémy. Ty se převážně týkaly sdružení dodavatelů či subdodavatelů. U daného pojištění byl hlavní dodavatel jedinou oprávněnou osobou a ostatní účastníci nebyli pokryti ve smlouvě. Tento problém se dal následně odstranit podmínkou, že smlouva musela obsahovat všechny subjekty ve sdružení dodavatelů.

- **Údaje dokladující poslední zpracovanou rozvahu dle zvláštních právních předpisů** mohl zadavatel požadovat dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů nebo mohl požadovat určitou část takové rozvahy. Před novelou zadavatel ale musel přesně stanovit, o jaký údaj z rozvahy se mu jedná.

Často bylo požadováno doložení kladného hospodářského výsledku či stanovení určité míry zisku dodavatele za minulé účetní období. Ovšem, když měl dodavatel záporný hospodářský výsledek, mohlo se jednat pouze o jeho dočasné investice, které chod jeho podniku nijak neohrožovaly a doklady následně nebyly relevantní a nedokazovaly, zda byl dodavatel schopen vykonávat veřejnou zakázku.

Základní kapitál nesměl být dokladem, jenž byl zadavatelem požadován, protože tento údaj nevypovídal o ekonomické povaze dodavatele.

Vhodným ukazatelem byla například likvidita či zadluženost podniku dodavatele, podíl cizích zdrojů a vlastního kapitálu.

Za vhodné ukazatele, které poukazovaly na zákaz diskriminace u veřejných zakázek, byly ty, které ukazovaly finanční stabilitu dodavatelů. Dva základní typy jsou krátkodobá finanční stabilita a dlouhodobá finanční stabilita.

- **Krátkodobá finanční stabilita**

Jedná se o takové pohledávky a závazky, jejichž doba trvání nepřesáhne hranici jednoho roku ode dne jejich vystavení. Krátkodobou finanční stabilitu prokazují dva základní ukazatelé.

První ukazatel:

Běžná likvidita = oběžná aktiva / krátkodobé cizí zdroje, kde adekvátní hodnota výsledku běžných aktiv je 1,5 a výsledek ukazuje, zda je dodavatel schopen pokrýt své krátkodobé závazky svým celkovým majetkem. Poukazuje to na solventnost dodavatele, tedy na schopnost splácení jeho peněžních závazků.

Druhý ukazatel:

Pohotová likvidita = (oběžná aktiva - zásoby) / krátkodobé závazky, kde adekvátní hodnota výsledku pohotových aktiv je minimálně 1 a výsledek ukazuje, zda je dodavatel schopen pokrýt své krátkodobé závazky svým oběžným majetkem sníženým o hodnotu zásob.

V rámci kvalifikace bylo dobré porovnat tyto dva výsledky a to běžnou a pohotovou likviditu. Pokud byla pohotová likvidita výrazně nižší, poukazovalo to na nadměrnou váhu zásob v rozvaze společnosti.

- **Dlouhodobá finanční stabilita**

Dlouhodobou finanční stabilitu prokazuje ukazatel:

Celková zadluženost = cizí zdroje / celková pasiva, kde adekvátní hodnota výsledku celkové zadluženosti je maximálně 0,8 a výsledek stanovuje vztah mezi cizími a vlastními zdroji dodavatele.

Při malé zadluženosti, a tedy nízkých nákladech cizího kapitálu mohl dodavatel prokazovat rentabilitu vlastního kapitálu neboli schopnost výnosu na základě vložených prostředků. V tomto případě se nedalo nahlížet na zadluženost dodavatele negativně. Ovšem u vyšší zadluženosti mohlo docházet k finanční nestabilitě a proto bylo nutné přihlížet na hodnotu celkové zadluženosti, která nesměla přesáhnout hodnotu 0,8, kde optimální hodnota byla 0,5 (oborový průměr pro stavebnictví byl 0,63).

Údaj o celkovém obratu dodavatele zjištěný dle zvláštních právních předpisů, (případně obrat dosažený dodavatelem s ohledem na předmět veřejné zakázky) mohl být zadavatelem požadován nejvýše za poslední 3 účetní období (výjimkou mohl být dodavatel, jehož doba účinnosti na trhu s veřejnými zakázkami nepřesáhla 3 roky). Bylo možné, aby zadavatel požadoval i roční finanční objem na dané specifické práce za poslední 3 roky. Zadavatel dané specifické práce musel přesně vymezit.

Stanovení celkového obratu dodavatele mohlo být sporné ve vztahu ke kvalifikačnímu předpokladu. Jednalo se o vyjádření celkového obratu firmy, z něhož se mohlo vztahovat jen malé procento k danému předmětu veřejné zakázky, ke kterému měl kvalifikační předpoklad sloužit.

Jako vhodnější se tedy jevil kvalifikační předpoklad o dosaženém obratu, který přibližně souvisel s předmětem plnění veřejné zakázky. Zde bylo dobré přihlédnout k předpokládané hodnotě veřejné zakázky a délce doby potřebné k jejímu plnění. Jako přiměřený obrat, měl být obvykle obrat v hodnotě do výše dvojnásobku předpokládané hodnoty veřejné zakázky s přihlédnutím na délku realizace veřejné zakázky. Tato hodnota totiž poukazovala i na možné kapacity daného dodavatele, které by neměly být zcela vyčerpány i za předpokladu, že dodavatel získá veřejnou zakázku.

Bylo možné přiložit i další dokumenty před novelou zákona, které mohly zadavatele zajímat:

- Účetní závěrka (zadavatel mohl požadovat auditovskou ověřenou či neověřenou účetní uzávěrku za poslední 3 účetní období).
- Závazný příslib bankovního úvěru (při proplácení veřejné zakázky zadavatelem až na konci jejího plnění, mohl zadavatel po uchazeči vyžadovat příslib bankovního

úvěru s dostatečnými zdroji financování, pokud zdroje uchazeče nebyly dostačující).

- Prohlášení o objemu prací (prohlášení o finančním objemu prací, které hodlal uchazeč provést vlastními kapacitami).

3.10 ZMĚNY V KVALIFIKACI

Změny kvalifikace umožňuje ZVZ dle § 58 do doby rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky či po rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky.

V případě, že dodavatel přestane splňovat kvalifikační předpoklady do doby rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky, je povinnost dodavatele do 7 dnů po vypršení jeho kvalifikace tyto nedostatky sdělit zadavateli písemnou formou. Po oznámení zadavateli je dodavatel povinen do 10 pracovních dnů dodat dokumenty o sjednání nápravy.

Hlavní příčiny, jež vyvolají změny v kvalifikaci dodavatele, které by mohly znamenat nesplnění kvalifikace, je ztráta určitého oprávnění pro podnikání, trestní čin dodavatele či jeho statutárního orgánu, smlouva mezi dodavatelem a subdodavatelem přestane platit a dodavatel pozbude potřebné kvalifikace pro plnění veřejné zakázky.

V situaci, kdy zadavatel již vybral nejvhodnější nabídku, musí dodavatel změny v kvalifikaci oznámit zadavateli nejpozději do uzavření smlouvy. Potřebné dokumenty prokazující znovunabytí splnění kvalifikace v plném rozsahu musí dodavatel předložit nejpozději při podpisu smlouvy.

Pokud dodavatel neprokáže ve stanovené lhůtě nápravu v kvalifikaci, může zadavatel takového dodavatele ze zadávacího řízení vyloučit.

3.11 JINÉ ZPŮSOBY SPLNĚNÍ KVALIFIKACE

Další doklady, jež mohou prokazovat kvalifikační předpoklady pro plnění veřejné zakázky, jsou:

- výpis ze seznamu kvalifikovaných dodavatelů,
- certifikát vydaný v rámci systému certifikovaných dodavatelů,
- výpis či certifikát podle zahraničního práva.

Seznam kvalifikovaných dodavatelů (§ 125 – 132 ZVZ)

Seznam kvalifikovaných dodavatelů je veřejně přístupný a spravuje ho Ministerstvo pro místní rozvoj. V seznamu jsou zapsáni dodavatelé, kteří o to požádali a prokázali splnění základních a profesních kvalifikačních předpokladů.

Pro platnost výpisu ze seznamu kvalifikovaných dodavatelů musí dokument obsahovat razítko Ministerstva pro místní rozvoj nebo jeho elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu či elektronickou značku založenou na kvalifikovaném systémovém certifikátu. Seznam nesmí být při posledním dnu pro podání nabídek starší více jak tři měsíce a musí být předložen v originále nebo v úředně ověřené kopii.

Zadavatel může v oznámení či výzvě o zahájení zadávacího řízení určit, že dodavatel nebude moci prokázat svoji kvalifikaci prostřednictvím výpisu ze seznamu kvalifikovaných dodavatelů. V tomto případě pak dodavatel musí prokázat tuto kvalifikaci příslušnými doklady a to i za předpokladu, že výpis ze seznamu kvalifikovaných dodavatelů o těchto dokladech vypovídá sám o sobě.

Systém certifikovaných dodavatelů (§ 133 – 142 ZVZ)

Systém certifikovaných dodavatelů může spravovat libovolná právnická osoba, která systém vytvoří za účelem skladování a prokazování dané části kvalifikace a tento systém bude následně pro používání schválen Ministerstvem pro místní rozvoj. Ministerstvo pro místní rozvoj na svých stránkách uvádí odkazy na registry certifikovaných dodavatelů. V těchto registrech lze formou přístupu přes webové stránky nalézt:

- jaké certifikační orgány pro kvalifikaci vydávají v rámci daného systému příslušný certifikát,
- seznam dodavatelů certifikovaných v tomto systému,
- vydané certifikáty,

- platné znění pravidel systému.

Dodavatelé mohou získat certifikát v rámci systému certifikovaných dodavatelů za podmínek, stanovených provozovatelem konkrétního systému, kdy splní základní, profesní a technické kvalifikační předpoklady. Platnost certifikátu je 1 rok, je vydán v listinné nebo v elektronické podobě.

V důsledku zrušení § 55 ZVZ nesmí nově certifikát vydávaný v rámci systému certifikovaných dodavatelů obsahovat údaj o prokázání ekonomických a finančních kvalifikačních předpokladů.

Zahraniční seznam dodavatelů (§ 143 ZVZ)

Zadavatel je povinen přijmout certifikát prokazující splnění kvalifikačních požadavků i v případě, že byl certifikát či seznam vydaný v zahraničí, v případě zda se jedná o obdobu českého seznamu kvalifikovaných dodavatelů nebo systému certifikovaných dodavatelů. Doklady musí splňovat následné náležitosti:

- výpis či certifikát musí být vydán ve státě, který je součástí Evropského hospodářského prostoru nebo v jiném státě, stanoví-li tak mezinárodní smlouva uzavřená EU nebo Českou republikou,
- výpis či certifikát musí být vydán ve státě, ve kterém má uchazeč o danou veřejnou zakázku sídlo podnikání nebo bydliště.

K poslednímu dni lhůty, ke kterému lze prokázat kvalifikaci nesmí být výpis ze zahraničního seznamu starší 3 měsíců.

V důsledku zrušení § 55 ZVZ se neproказuje údaj o prokázání ekonomických a finančních kvalifikačních předpokladů výpisem ze zahraničního seznamu nebo ze zahraničního certifikátu.

3.12 HODNOCENÍ NABÍDEK

Nabídky mohou být hodnoceny pouze tehdy, pokud nebyly vyřazeny při otevírání obálek a následně nebyly vyřazeny při posuzování nabídek hodnotící komisí. K hodnocení nabídek dle § 79 a § 80 ZVZ se dostanou pouze ty nabídky, které jsou souladné se zákonem a dle zadávacích podmínek zadavatele. Hlavním úkolem pro hodnocení nabídek je porovnat nabídky mezi sebou a podle hodnotících kritérií a dle vhodné metody vybrat nejvýhodnější nabídku. Smyslem hodnotících kritérií je objektivně vybrat ekonomicky nejvýhodnější nabídku a tím co nejvíce maximalizovat prospěch pro cílovou skupinu. Mezi základní hodnotící kritéria patří nejnížší nabídková cena nebo ekonomická výhodnost nabídky.

U nejnížší nabídkové ceny se jedná o postup evaluační, kdy komise seřadí nabídky od nejnížší nabídkové ceny k nejvyšší. Jedná se o jednokriteriální hodnocení nabídek, kde zadavatel klade jediný požadavek na hodnocení a to na nejnížší nabídkovou cenu.

U hodnocení nabídek podle ekonomické výhodnosti nabídky se jedná o postup evaluační, tedy hodnotící komise seřazuje nabídky dle splnění dílčích hodnotících kritérií (je tedy nutné rozložit ekonomickou výhodnost nabídky na jednotlivá dílčí kritéria). Dílčí kritéria odrážejí vzájemný vztah mezi užitnou hodnotou a cenou. Zadavateli je doporučeno, aby zdůvodnil, podle jakých použitých vzorců a výpočtů přiděl jednotlivým kritériím určitou váhu. Určitá váha dílčích kritérií se musí vyjádřit ve výsledku v procentech. Nejčastější metodou je expertní stanovení vah, kdy se přidělí procenta jednotlivým dílčím kritériím s ohledem na jejich důležitost. Dílčí kritéria se musí vztahovat k předmětu veřejné zakázky a musí být uveřejněna v zadávací dokumentaci či nejpozději ve výzvě k podání nabídky.

Mezi dílčí kritéria nesmí být zařazeny žádné kvalifikační požadavky, jako zkušenosti uchazečů a jiné. Správné určení hodnotících kritérií nám zabezpečuje zásada 3E, kdy se zadavatel nemá odchýlit od plnění veřejné zakázky a tím splnit účelnost veřejné zakázky, současně minimalizovat náklady na realizaci veřejné zakázky a dodržení všech lhůt a termínů vede k dodržení hospodárnosti a následné efektivnosti veřejné zakázky při stanovení vzájemného vztahu mezi náklady na veřejnou zakázku a výsledným předmětem veřejné zakázky.

Mezi dílčí hodnotící kritéria patří:

- kvalita
- technická úroveň řešení a technické parametry
- estetické a funkční vlastnosti
- dodací lhůty nebo lhůta pro dokončení
- zabezpečení dodávek
- záruční a pozáruční servis
- vliv na životní prostředí
- vliv na zaměstnanost osob se zdravotním postižením
- provozní náklady
- návratnost nákladů
- nabídková cena

Mezi nejčastější metody určení váhy dílčích hodnotících kritérií patří bodovací metoda. Kdy například ke kvalitě bude určená škála bodování od 1 do 10, kde číslo 1 znamená zcela nevyhovující kvalitu a číslo 10 znamená zcela dokonalou kvalitu. Každý člen hodnotící komise, pak u všech nabídek jednotlivě přiřadí bodové hodnocení pro dílčí kritérium „kvality“. Následně bodové hodnoty normalizuje (10 bodů = 1,0, 1 bod = 0,1) a převede na procenta.

Příklad určení vah dílčích hodnotících kritérií

Pro příklad uvedeme situaci, kdy zadavatel zvolil dílčí hodnotící kritéria a přidělil jim svoji váhu v procentech. Mezi dílčí hodnotící kritéria stanovil: nabídkovou cenu, kvalitu, současnou hodnotu provozních nákladů na plánovanou dobu životnosti, pozáruční servis a dodací lhůtu. Příklad je zpracován za pomoci portálu http://www.portal-vz.cz/getmedia/d4da1a63-6072-4005-9759-0fc70bb3bd8c/3E_vs_principy_ZVZ_C1.pdf.

Tab. 3-1: Parametry jednotlivých nabídek

Název kritéria	Označení nabídky (hodnota splnění daného dílčího hodnotícího kritéria)				
	Nab. A	Nab. B	Nab. C	Nab. D	Nab. E
Nabídková cena (mil. Kč)	20	18	18,5	19,5	17
Kvalita (bodové hodnoty)	8	10	6	7	6
Současná hodnota provozních nákladů na plánovanou dobu životnosti (mil. Kč)	3	2,6	2,5	2,9	2,7
Pozáruční servis (počet let)	5	5	4	4	5
Dodací lhůta (počet měsíců)	7	10	8	9	8

Za minimalizační (=nákladová) kritéria je považována nabídková cena a současná hodnota provozních nákladů na plánovanou dobu životnosti. Nejlépe pak splňuje minimalizační kritérium ta hodnota, která je nejnižší. Jedná se o náklady související s vynaložením vzácných zdrojů, proto se náklady snažíme co nejvíce minimalizovat. U nabídkové ceny nejlépe dané kritérium splňuje nabídka E. U normalizace proto této hodnotě přiřadíme hodnotu 1,0 a ostatní hodnoty nabídek stejného kritéria se budou následně odvozovat od nabídky E s hodnotou 1,0 (ostatní hodnoty se vypočítají nepřímou úměrou s ohledem na hodnotu 1,0). U současné hodnoty provozních nákladů na plánovanou dobu životnosti a u dodací lhůty se postupuje stejně jako u nabídkové ceny.

Za maximalizační (=užitková) kritéria je považována kvalita a pozáruční servis neboli užitková kritéria. Maximalizační kritéria nám poukazují na stupeň užitku, které nám dané kritérium přináší. Každý užitek se snažíme maximalizovat (v rámci možných mezí). Následně nejlepší hodnota daného kritéria je ta, kde hodnota dosahuje nejvyšších hodnot. Nejvyšší hodnota je pak v rámci normalizace převedena na hodnotu 1,0 a ostatní hodnoty daného kritéria budou odvozeny od hodnoty 1,0 (ostatní hodnoty se vypočítají nepřímou úměrou s ohledem na hodnotu 1,0).

Čas je kritérium minimalizační i maximalizační. Minimalizační kritérium v případě, kdy se jedná o dobu dodání předmětu veřejné zakázky a maximalizační kritérium v podobě například záručního a pozáručního servisu. Stejně je to u kritéria na životní prostředí (minimalizační kritérium – negativní vliv na prostředí, maximalizační kritérium – snížení hluknosti či snížení zamoření ovzduší).

Tab. 3-2: Normalizace hodnot jednotlivých kritérií u hodnocených nabídek

Název kritéria	Označení nabídky (hodnota splnění daného dílčího hodnotícího kritéria)				
	Nab. A	Nab. B	Nab. C	Nab. D	Nab. E
Nabídková cena	0,85	0,94	0,92	0,87	1,00
Kvalita	0,80	1,00	0,60	0,70	0,60
Současná hodnota provozních nákladů na plánovanou dobu životnosti	0,83	0,96	1,00	0,86	0,93
Pozáruční servis	1,00	1,00	0,80	0,80	1,00
Dodací lhůta	1,00	0,70	0,88	0,78	0,88

V tomto případě, kdy se jedná o základní hodnotící kritérium ekonomické výhodnosti nabídky, se musí stanovit u jednotlivých hodnotících kritérií váhy. Tyto váhy uvádí následující tabulka.

Tab. 3-3: Váhy dílčích hodnotících kritérií

Kritérium	Váha (%)
Nabídková cena	35
Kvalita	22
Současná hodnota provozních nákladů na plánovanou dobu životnosti	25
Pozáruční servis	10
Dodací lhůta	8
Celkem	100

Tyto váhy jsou pak použity pro výpočet dílčí vážené užitelnosti a výpočet celkové vážené užitelnosti.

Tab. 3-4: Dílčí vážené užitelnosti a stanovení celkové vážené užitelnosti

Název kritéria	Označení nabídky (hodnota splnění daného dílčího hodnotícího kritéria)				
	Nab. A	Nab. B	Nab. C	Nab. D	Nab. E
Nabídková cena	29,75	32,90	32,20	30,45	35,00
Kvalita	17,60	22,00	13,20	15,40	13,20
Současná hodnota provozních nákladů na plánovanou dobu životnosti	20,75	24,00	25,00	21,50	23,25
Pozáruční servis	10,00	10,00	8,00	8,00	10,00
Dodací lhůta	8,00	5,60	7,04	6,24	7,04

Celková vážená užítlost	86,10	94,50	85,44	81,59	88,49
Pořadí nabídek	3.	1.	4.	5.	2.

Při hodnocení daných dílčích hodnotících kritérií nejlépe splnila základní hodnotící kritérium ekonomické výhodnosti nabídka B. Pokud by se měl v tomto příkladu brát ohled jen na základní hodnotící kritérium nejnižší nabídkové ceny, tak by se nabídka B umístila až na 2. místě za nabídkou E.

Zadavatel má povinnost zvolit taková dílčí hodnotící kritéria, která budou dodržovat zásadu 3E, tedy požadavky hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti při nakládání s veřejnými prostředky.

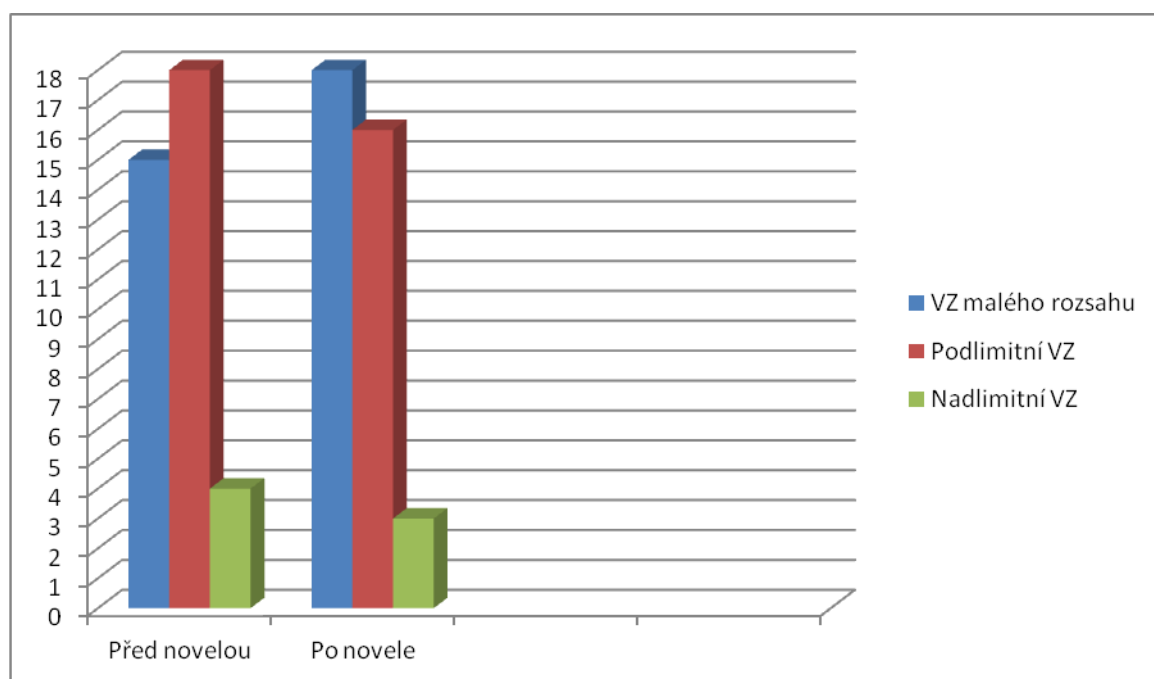
Hned po ukončení posouzení a hodnocení nabídek sepíše hodnotící komise zprávu a následně ji předává zadavateli (podepsanou všemi členy komise) společně s nabídkami a dalšími dokumenty, jež byly přítomny při posuzování a hodnocení nabídek. Do uzavření smlouvy na realizaci veřejné zakázky mají všichni uchazeči možnost nahlížet do zprávy o hodnocení nabídek a pořizovat si z nich opisy, výpisy a kopie.

4 ANALÝZA A VYHODNOCENÍ PROCESU ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK V RÁMCI VLIVU NOVELY Č. 55/2012 SB. ZVZ NA ZADÁVACÍ DOKUMENTACI

V rámci zadávací dokumentace byl proveden průzkum o rozhodování zadavatele za pomoci portálu Jihomoravského kraje (<https://zakazky.krajbezkorupce.cz/>). Zkoumáno bylo 37 zadávacích dokumentací před novelou č. 55/2012 Sb. a 37 zadávacích dokumentací po této novele. Hlavním cílem bylo zjistit ekonomickou povahu zadávací dokumentace, a jaký dopad měla novela u ekonomických a finančních klasifikačních předpokladů, v rámci které byl § 55 ZVZ (Ekonomické a finanční klasifikační předpoklady) zrušen.

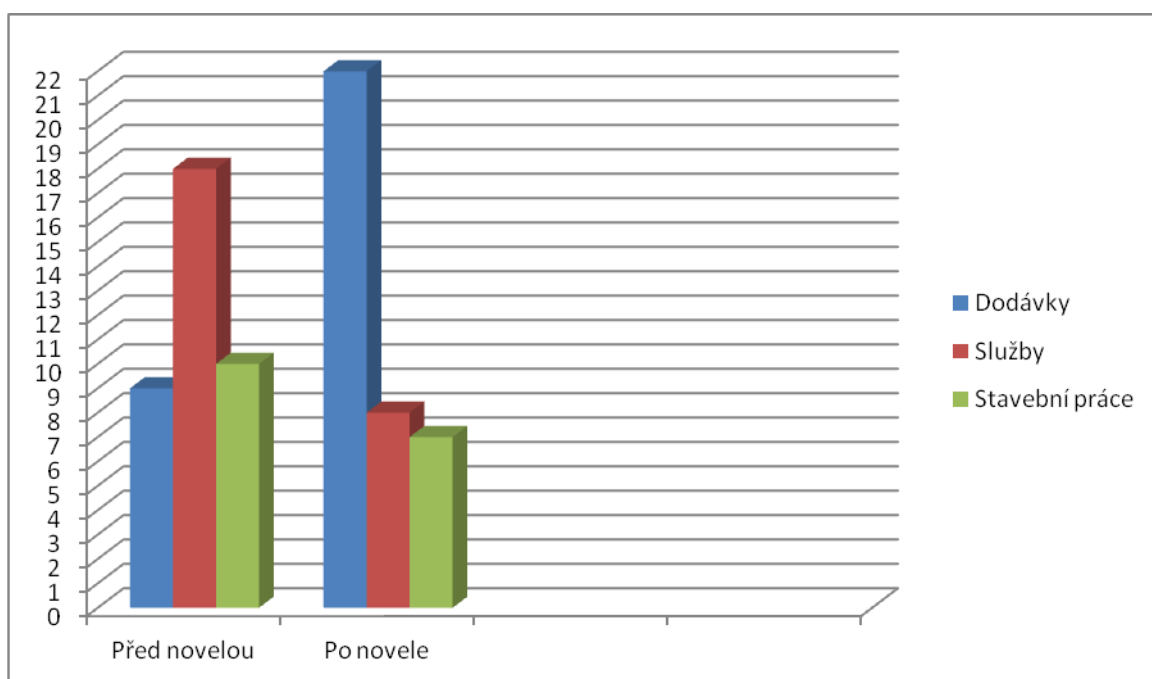
Zkoumána byla i základní hodnotící kritéria a dílčí hodnotící kritéria. Mezi základní hodnotící kritéria patří nejnižší nabídková cena nebo ekonomická výhodnost nabídky. Důležitým bodem u ekonomické výhodnosti nabídek je stanovení dílčích hodnotících kritérií. Cílem bylo zjistit, zda zadavatel více volí základní kritérium nejnižší nabídkové ceny nebo ekonomickou výhodnost nabídky. Tento jev základního hodnotícího kritéria byl zkoumaný před a po novele. Analýza má objasnit, zda novela měla dopad i na rozhodnutí zadavatele při volbě základního hodnotícího kritéria.

Graf 4-1: Zkoumané zadané veřejné zakázky podle limitu

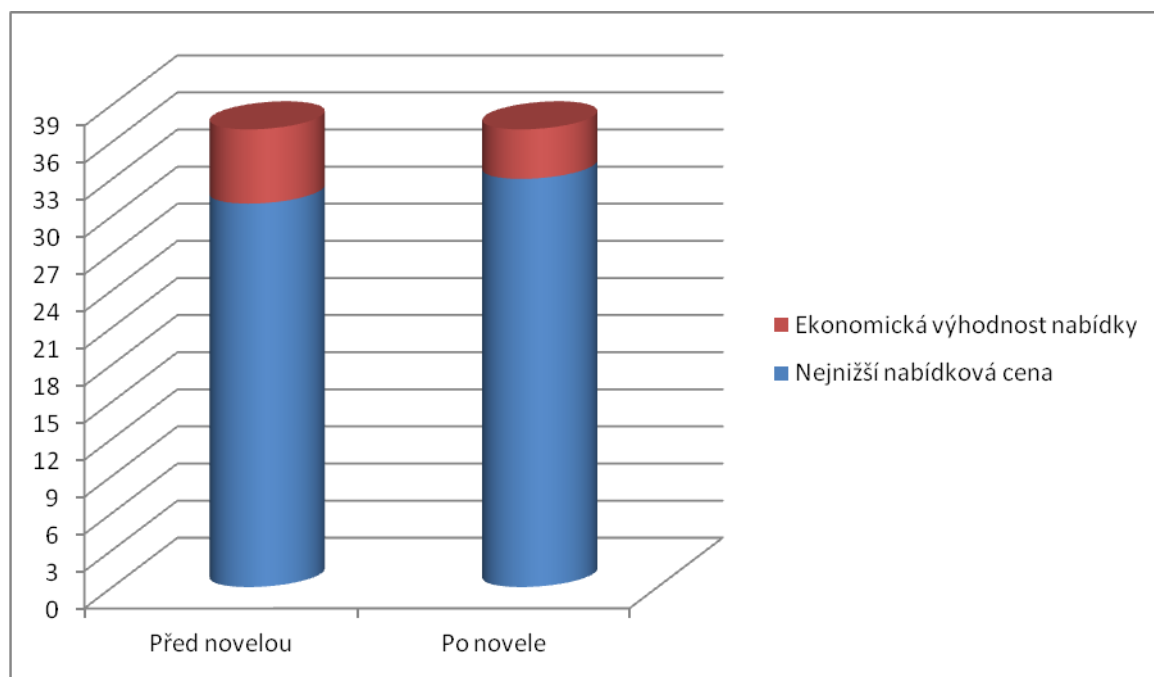
Po novele klesl počet podaných veřejných zakázek dle limitu u nadlimitních a podlimitních veřejných zakázek. Na úkor tohoto poklesu narostl počet zadáných veřejných zakázek malého rozsahu.

Graf 4-2: Zkoumané zadané veřejné zakázky podle druhu zakázky

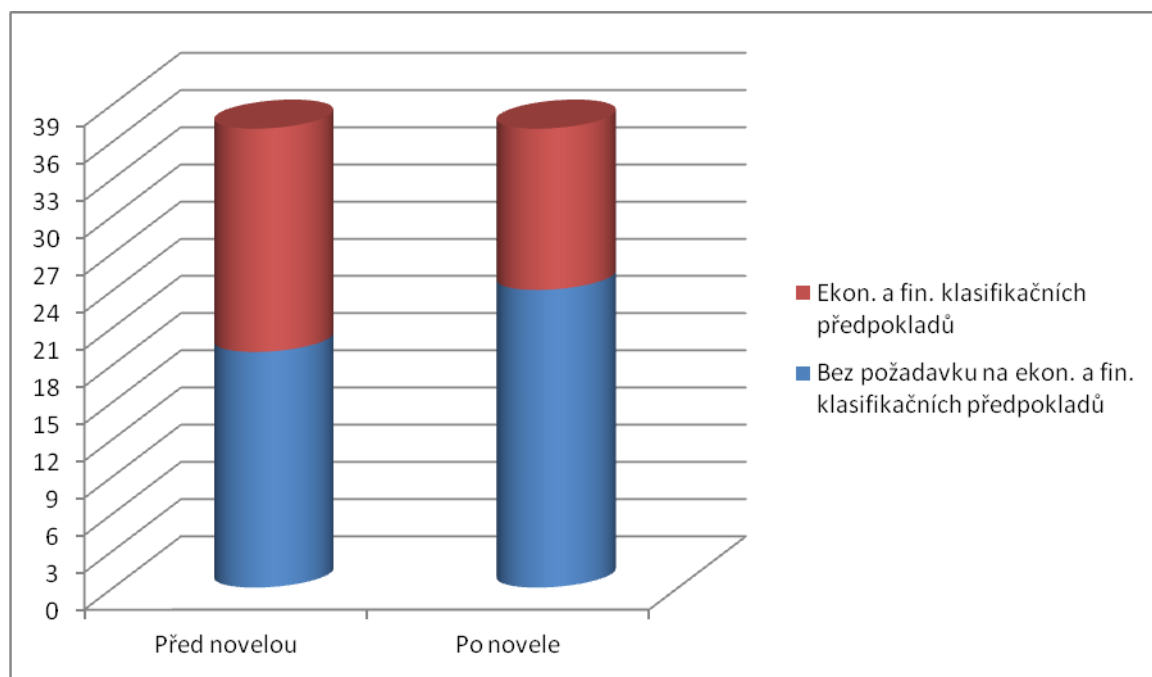
Novela se významně projevila na zadávání veřejných zakázek dle jejich druhu. Pokles zaznamenaly veřejné zakázky na služby a veřejné zakázky na stavební práce. Významný pokles byl u stavebních prací, kde se snížení projevilo převážně také na předpokládané hodnotě veřejných zakázek.

Graf 4-3: Základní hodnotící kritérium

Z uvedeného grafu vyplývá, že z 37 zkoumaných zadávacích dokumentací před novelou, zvolil zadavatel u 31 dokumentací za základní hodnotící kritérium – nejnížší nabídkovou cenu. U 4 dokumentací dal zadavatel přednost ekonomické výhodnosti nabídky. Po novele zadavatel ve více případech volí základní hodnotící kritérium – nejnížší nabídkovou cenu z důvodu obavy, že jeho dílčí hodnotící kritéria u ekonomické výhodnosti nabídky by mohly být považovány za málo transparentní.

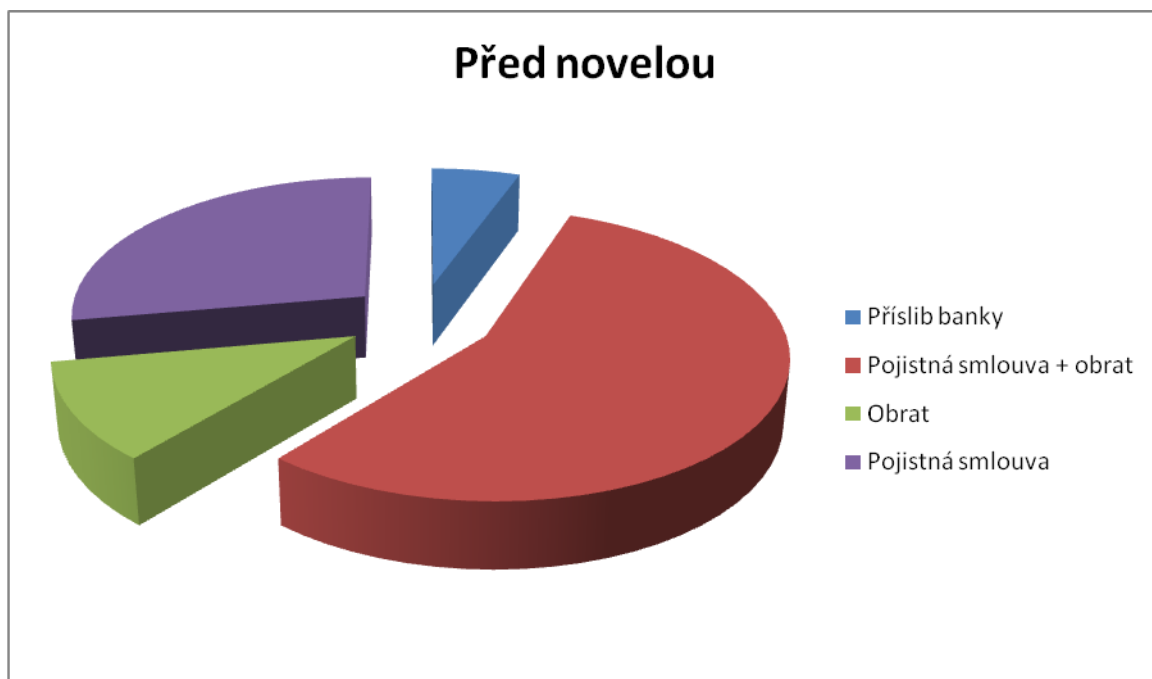
Graf 4-4: Požadavek na ekonomické a finanční klasifikační předpoklady

Z daného grafu plyne, že před novelou byl požadavek na prokázání ekonomické a finanční klasifikační předpokladu žádán u 18 zadávacích dokumentací (kde byla požadována dle § 55 ZVZ pojistná smlouva, údaj o celkovém obratu dodavatele za poslední 3 účetní období nebo kopie potvrzení banky o příslibu poskytnutí bankovních záruk). U 19 zadávacích dokumentací zadavatel nepožadoval prokázání ekonomických a finančních klasifikačních předpokladů, i když dle zákona na to měl právo.

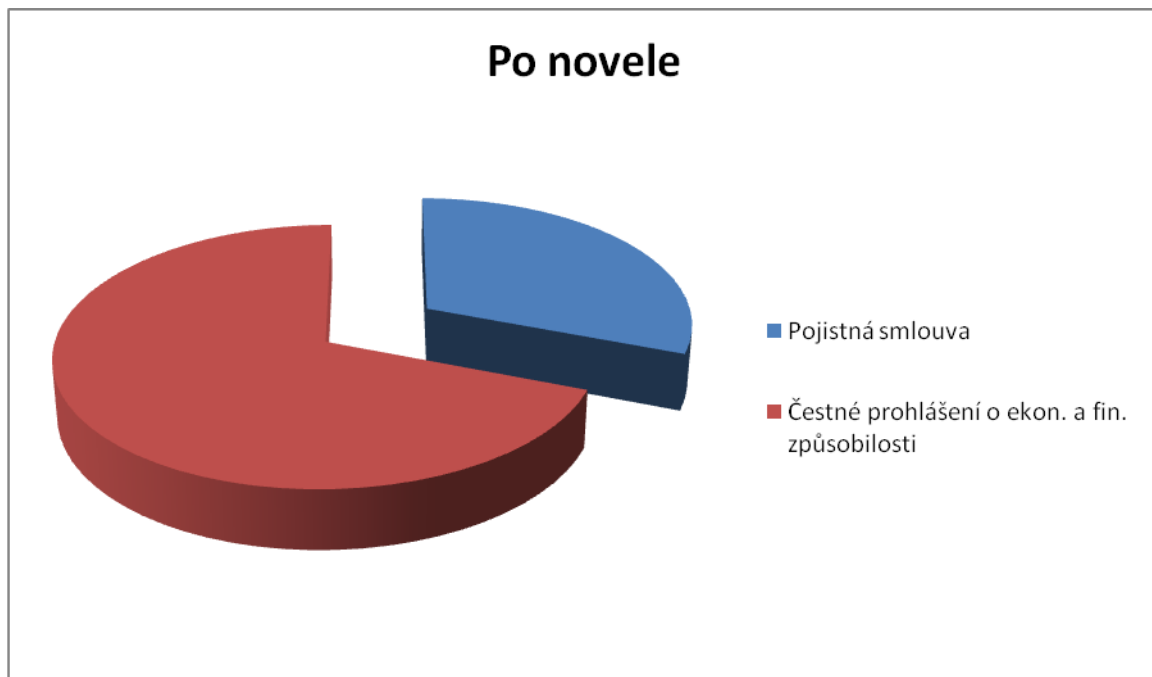
Po novele, kdy byl zrušen § 55 ZVZ, může zadavatel žádat pouze pojistnou smlouvu či čestné prohlášení o ekonomické a finanční způsobilosti splnit veřejnou zakázku. Po novele klesl požadavek zadavatele na prokazování ekonomické a finanční stability dodavatele. Z 37 zkoumaných dokumentací, zadavatel nevyžadoval čestné prohlášení ani pojistnou smlouvu u 24 dokumentací a vyžadoval ekonomické a finanční požadavky pouze ve 13 případech.

Graf 4-5: Požadované ekonomické a finanční klasifikační předpoklady před novelou ZVZ

Uvedený graf určuje, že u 18 zadávacích dokumentací, kde zadavatel požadoval prokázání ekonomických a finančních klasifikačních předpokladů byla nejvíce požadována pojistná smlouva společně s údajem o obratu za poslední 3 roky (u 10 zadávacích dokumentací, tedy 55,6 %). U 5 zadávacích dokumentací byla požadována pouze pojistná smlouva (27,7 %). Údaj o obratu za poslední 3 roky byl zadavatelem vyžadován u 2 zadávacích dokumentací (11,1 %) a u 1 zadávací dokumentace chtěl zadavatel splnit předpoklad o příslibu záruky banky poskytnutou dodavateli (5,6 %).

Graf 4-6: Požadované ekonomické a finanční klasifikační předpoklady po novele ZVZ

Po novele, kdy byl zrušen § 55 ZVZ, bylo zakotveno do § 50 odst. 1 písmene c) ZVZ předložení čestného prohlášení o své ekonomické a finanční způsobilosti splnit veřejnou zakázku, kdy kvalifikovaný dodavatel splní jednotlivý druh kvalifikace. Z předešlého grafu vyplývá, že z 37 zkoumaných zadávacích dokumentací zadavatel pouze ve 13 případech žádá ekonomické a finanční prokázání o způsobilosti dodavatele. Z toho v 9 případech (69,2 %) zadavatel požaduje pouze čestné prohlášení o ekonomické a finanční způsobilosti dodavatele splnit veřejnou zakázku a ve 4 dokumentacích (30,8 %) byla požadována pojistná odpovědnost za škodu způsobenou dodavatelem třetí osobě vždy s určitým minimálním plněním.

V následujících tabulkách budou znázorněny hodnoty požadované v rámci ekonomických a finančních klasifikačních předpokladů.

Tab. 4-1: Požadované ekonomické a finanční klasifikační předpoklady před novelou

	Pojistná smlouva	Celkový obrat
VZ na služby, nadlimitní	-	> 300 tis. Kč za každé úč. obd.
VZ na služby, nadlimitní	> 50 mil. Kč	> 300 mil. Kč dohromady za všechna úč. obd. (v případě, že dodavatel nepůsobí na trhu celé 3 roky, musí prokázat stejné min. plnění za kratší dobu)
VZ na služby, nadlimitní	-	> 10 mil. Kč za každé úč. obd.
VZ na služby, podlimitní	> 10 mil. Kč	> 7 mil. Kč za každé úč. obd.
VZ na služby, podlimitní	> 10 mil. Kč	> 6 mil. Kč za každé úč. obd.
VZ na služby, podlimitní	> 100 mil. Kč	> 10 mil. Kč za každé úč. obd.
VZ na služby, podlimitní	> 1 mil. Kč	-
VZ na služby, podlimitní	> 40 mil. Kč	> 6 mil. Kč za každé úč. obd.
VZ na služby, VZMR	> 50 mil. Kč	-
VZ na služby, VZMR	> 10 mil. Kč	-
VZ na stav.p., podlimitní	> 20 mil. Kč	-
VZ na stav. p., podlimitní	> 24 mil. Kč	> 40 mil. Kč za každé úč. obd.
VZ na stav.p., podlimitní	> 60 mil. Kč	> 110 mil. Kč za každé úč. obd.
VZ na stav.p., podlimitní	> 30 mil. Kč	> 60 mil. Kč za každé úč. obd.
VZ na stav.p., podlimitní	> 25 mil. Kč	> 60 mil. Kč za každé úč. obd.
VZ na stav.p., podlimitní	> 40 mil. Kč	> 150 mil. Kč za úč. obd. (částka musí být pouze za stavební činnost)
VZ na stav. p., VZMR	> 5 mil. Kč	-

Před novelou z 1. 4. 2012 byly požadovány zadavatelem v rámci zkoumaných zadávacích dokumentací pouze pojistné smlouvy pro jednu škodnou událost či pojistné smlouvy na pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou dodavatelem třetí osobě. Pojistná smlouva byla prokazována většinou pomocí ověřené kopie. Dále zadavatel požadoval údaje celkového obratu dodavatele za poslední tři účetní období, které nesměly být nižší než požadovaná částka zadavatelem. Celkový obrat se většinou prokazoval pomocí čestného prohlášení či v požadované formě zpracované pomocí

tabulky. V rámci analyzovaných zadávacích dokumentací nebyly nikdy vyžadovány údaje dokladované poslední zpracovanou rozvahou dle zvláštních právních předpisů podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů nebo obsahují určitou část takové rozvahy.

Tab. 4-2: Požadované ekonomické a finanční klasifikační předpoklady po novele

	Pojistná smlouva
VZ na služby, VZMR	> 1 mil. Kč
VZ na stav. p., VZMR	> 1,6 mil. Kč
VZ na stav. p., VZMR	> 850 tis. Kč
VZ na stav. p., VZMR	> 2 mil. Kč

Po novele mohou být požadovány v rámci zkoumaných zadávacích dokumentací zadavatelem pouze pojistné smlouvy na pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou dodavatelem třetí osobě či předložení čestného prohlášení o ekonomické a finanční způsobilosti. V rámci 37 analyzovaných zadávacích dokumentací byly požadovány pouze ve 4 dokumentacích pojistné smlouvy. Je tedy zřejmé, že po novele zákona na ekonomické a klasifikační předpoklady, kdy byl § 55 zrušen, byl zadavatelem omezen požadavek na prokázání tohoto požadavku.

4.1 UKONČENÍ ZADÁVACÍHO ŘÍZENÍ

Ukončení zadávacího řízení má dva způsoby provedení. Jedná se o výběr nejvhodnější nabídky a následné uzavření smlouvy mezi zadavatelem a vítězným uchazečem nebo zrušení zadávacího řízení.

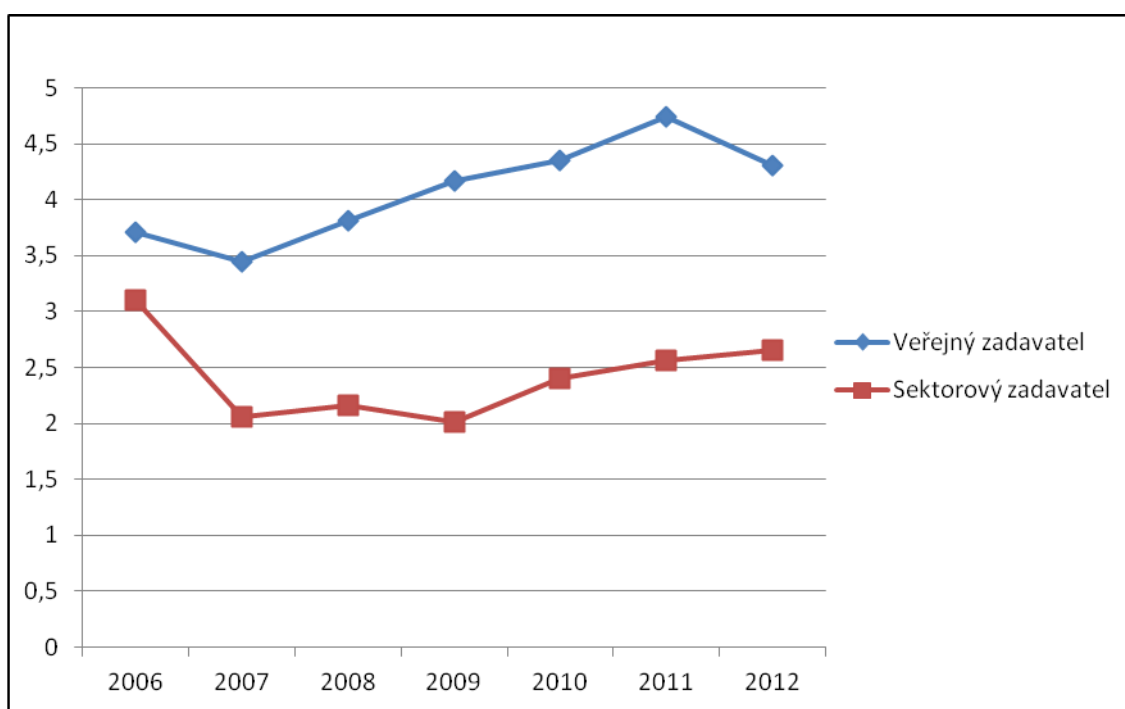
4.1.1 VÝBĚR NEJVHODNĚJŠÍ NABÍDKY²⁶

O výběru nejvhodnější nabídky rozhodne zadavatel podle toho, zda byla nabídka uchazeče ekonomicky nejvýhodnější nebo zda nabídka uchazeče měla nejnížší

²⁶ Zpracováno dle: DVOŘÁK, David a SERAFÍN, Petr. Veřejné zakázky ve stavebnictví. Praha: Linde Praha, 2011. 423 s., str. 210-211.

nabídkovou cenu dle § 81 ZVZ. Zadavatel je povinen do 5 pracovních dnů po rozhodnutí o výběru nejvhodnější nabídky obeslat všechny dotčené uchazeče a zájemce, kteří měli zájem o získání veřejné zakázky. Dotčení zájemci jsou v tomto případě ti, jež nebyli do té doby obeznámeni o jejich vyloučení před odesláním oznámení o rozhodnutí o výběru nejvhodnější nabídky. Dotčení uchazeči jsou v tomto případě ti, kteří nebyli vyloučeni do doby, než byla vybrána nejvhodnější nabídka. Rozhodnutí o vybrání nejvhodnější nabídky musí být posláno například doporučeným dopisem, aby bylo možné stanovit dobu lhůty pro podání námitek.

Graf 4-7: Průměrný počet podaných nabídek v jednotlivých letech²⁷

Daný graf vypovídá o průměrném počtu podaných nabídek v jednotlivých letech v rámci veřejného zadavatele a sektorového zadavatele. Jak je zřejmé, u veřejného zadavatele klesl průměrný počet podaných nabídek v roce 2012 oproti roku 2011, kde asi hlavním důvodem poklesu byla novela zákona o veřejných zakázkách č. 55/2012.

²⁷ Zpracováno dle: <http://www.isvz.cz/ReportingSuite/Explorer/Reports/ReportExplorer.aspx>

4.1.2 ZRUŠENÍ ZADÁVACÍHO ŘÍZENÍ

Každý zadavatel musí řízení bezodkladně zrušit, objeví-li se příčiny, jež toto zrušení vyžadují podle § 84 ZVZ:

- nejsou-li podány ve stanovené lhůtě žádné nabídky či žádosti o účast ve výběrovém řízení
- v případě, že z řízení byli vyloučení všichni uchazeči
- v situaci, kdy nebyla uzavřena smlouva (či rámcová smlouva) s třetím vítězným uchazečem v pořadí.

Při novele ZVZ proběhla razantní změna na povinnost zrušit zadávací řízení v případě, kdy je podána pouze jedna nabídka, pak se obálka s nabídkou neotevívá a zadavatel ruší výběrové řízení. Pokud po posouzení nabídek zbyla jen jediná možná nabídka je zadatelovou povinností toto zadávací řízení také zrušit (výjimku tvoří rámcová smlouva a výjimky při jednacím řízení s uveřejněním a bez uveřejnění).

Před novelou měl zadavatel možnost se rozhodnout, zda tuto jedinou nabídku přijme a bude zakázku realizovat nebo zruší zadávací řízení.

Doporučení Platformy pro transparentní veřejné zakázky bylo takové, aby v případě jedné nabídky bylo provedeno její ohodnocení a v případě, kdy by byla nabídka pro zadavatel přijatelná, tak by bylo možné předmět veřejné zakázky naplnit. V praxi často docházelo k tomu, že zbyla pouze jedna nabídka, která po posouzení byla přijatelná, ale zadávací řízení se nemuselo rušit, tedy nevznikl negativní výsledek zadávacího řízení. Bohužel novela toto doporučení nepřijala v daném znění a zašla ještě dále a to až tak, že při jedné „zbylé“ nabídce musí zadavatel zadávací řízení zrušit.

Důvodová zpráva k novele ZVZ tento krok vysvětluje tím, že zadavatel bude mít větší motivaci pro zadávání takového zadávacího řízení, které bude mírněji nastaveno a bude tak přístupné pro více uchazečů a zadavatel tím bude mít příznivější podmínky. [8]

Určitě je předchozí odstavec k zamyšlení. Zadavatel je víceméně donucen určité podmínky zadávacího řízení zmírnit, aby zamezil tomu, že bude podána pouze jedna nabídka, která by došla až do fáze hodnocení. To určitě pomůže uchazečům, kteří už nebudou mít tak přísné podmínky, ale pomůže to opravdu i zadavateli? Ve výsledku se může stát, že úmysl novely byl dobrý, ale nakonec to povede k horšímu plnění předmětu veřejné zakázky, kdy již nebudou nastaveny taková hodnotící a dílčí hodnotící kritéria, která by zajistila kvalitnější provedení předmětu veřejné zakázky. [8]

V případě obavy ze znovu zrušení zadávacího řízení, kde byla podána pouze jedna nabídka, může docházet ke korupčním praktikám. A to například tehdy, kdy vážnému uchazeči o předmět plnění veřejné zakázky docházejí síly u neustálého znovuootevírání výběrového řízení pro málo podaných nabídek u daného předmětu veřejné zakázky. Uchazeč následně může podplatit jiného uchazeče pro podání nabídky s tím, že jeho nabídka bude nevyhovující a tím nebude při hodnocení nabídek vybrána. Výsledek bude pro vítězného uchazeče kladný tím, že zadávací řízení nebude zrušeno a uchazeč tak získá veřejnou zakázku. [8]

5 ZÁVĚR

Při analýze zadávacích dokumentací se významně projevíly změny, které nastaly novelizací zákona o veřejných zakázkách. Byla zkoumána základní hodnotící kritéria, ze kterých vyplynulo, že před novelou bylo vyžadováno z více jak 80 % základní hodnotící kritérium - nejnižší nabídková cena a po novele se toto kritérium vyžaduje více jak u 90 % zadávacích dokumentací. Zadavatelé volí kritérium nejnižší nabídkové ceny z následné obavy. Z obavy toho, že by v případě základního hodnotícího kritéria – ekonomické výhodnosti nabídky, mohli být nařčeni z netransparentního jednání. Jejich hlavní obavy spočívají u zadání dílčích hodnotících kritérií u ekonomické výhodnosti nabídky (dílčí hodnotící kritéria mohou být považována za málo transparentní díky jejich nízké prokazatelnosti u externí kontroly, tato nízká prokazatelnost se může projevit na nesprávném či malém opodstatnění vybraných dílčích kritérií).

Analýza také prokázala, že zadavatelé před novelou z 1. 4. 2012 vyžadovali podle § 55 ZVZ ekonomické a finanční klasifikační předpoklady zhruba u 50 % zadávacích dokumentací, kde nejvíce byla vyžadována pojistná smlouva a celkový obrát za poslední 3 účetní období. V rámci zadávacích dokumentací nebyly vyžadovány údaje dokladované poslední zpracovanou rozvahou dle zvláštních právních předpisů podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů nebo obsahují určitou část takové rozvahy. Po zrušení tohoto paragrafu může být vyžadována zadavatelem pouze pojistná smlouva v rámci smluvních podmínek a čestné prohlášení o ekonomické a finanční způsobilosti dodavatele splnit veřejnou zakázku dle § 50 odst. 1 písmene c) ZVZ. Nyní je pojistná smlouva podle zkoumaných zadávacích dokumentací vyžadována přibližně u 10 % a čestné prohlášení o ekonomické a finanční způsobilosti dodavatele přibližně u 30 % zadávacích dokumentací.

Po novele ZVZ poklesl počet realizovatelnosti veřejných zakázek i jejich předpokládaná hodnota. Díky menší realizovatelnosti zanikla část subjektů na trhu s veřejnými zakázkami a ubyla pracovní místa. Úbytek byl tak razantní, že se tento jev projevil i na státním rozpočtu, kde veřejné zakázky tvoří přibližně 10 % z celkových veřejných zdrojů. I čerpání z evropských fondů zaznamenalo razantní pokles.

Novela zákona měla hlavní cíl ztransparentit celý proces zadávání veřejných zakázek. Díky změnám narostlo více administrativní činnosti, nákladů na přípravu i na průběh zadávacího řízení. Náklady vzrostly i uchazečům, kteří se chtějí ucházet o plnění předmětu veřejné zakázky. Tlak na nízkou nabídkovou cenu je v této době tak vysoký, že uchazeči musí vypracovávat nabídkovou cenu co nejnižší, pokud chtějí na trhu s veřejnými zakázkami obstát a udržet se.

Dalo by se říct, že novela přinesla skoro více negativních důsledků než těch pozitivních. Pokles realizovatelnosti veřejných zakázek i jejich hodnota má zásadně negativní vliv i na nynější recesi české ekonomiky.

K zamyšlení ale je, zda novela nepřinesla pozitivní vliv alespoň v rámci toho, že se zadávají pouze nezbytně nutné veřejné zakázky a ty jsou i následně realizované.

SEZNAM LITERATUTY

Knižní zdroj:

- [1] DVOŘÁK, David a SERAFÍN, Petr. Veřejné zakázky ve stavebnictví. Praha: Linde Praha, 2011. 423 s. ISBN 978-80-720-843-7.
- [2] OCHRANA, František. Zadávání, hodnocení a kontrola veřejných zakázek (Ekonomická analýza). Praha: Ekopress, 2008. s. 153 ISBN 978-80-86922946-0.
- [3] OCHRANA, František. Veřejné výdajové programy, veřejné projekty a zakázky (Jeich tvorba, hodnocení a kontrola), Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 220 s. ISBN 978-80-7357-644-8.

Metodiky a studijní opory:

- [4] KORYTÁROVÁ, J., HANÁK, T., HRABINCOVÁ, D., HROMÁDKA, V., MARKOVÁ, L., PUCHÝŘ, B. Metodická doporučení pro sjednocení kvalifikačních a hodnotících kritérií pro veřejné zakázky na stavební práce, zpracováno pro Jihomoravský kraj, Brno 2011. 77 s.
Dostupné z: <http://www.krajbezkorupce.cz/Articles/806-2-Metodika+VUT.aspx>
- [5] KORYTÁROVÁ, J., HROMÁDKA, V. Veřejné stavební investice I, Brno, elektronická studijní opora, FAST VUT v Brně, 2007. 226 s.
- [6] MMR ČR, Odbor veřejného investování (OVI). Metodika zadávání veřejných zakázek podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, Praha 2012. 345 s.
Dostupné z: <http://62.109.144.162/cs/Jak-na-zadavani-verejnych-zakazek/Metodiky-stanoviska>

Zákon:

- [7] Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. In: Sbírka zákonů. 14. 3. 2006. Ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z: ÚZ, Ostrava: Sagit, redakční uzávěrka 27. 2. 2012. IBSN 978-80-7208-913-0.

Časopisné zdroje:

- [8] Veřejné zakázky. Praha: Vizea s.r.o., 04/12, roč. 2012, s. 6-26, ISSN 1803-6724.

Zdroje z internetu:

- [9] http://www.portal-vz.cz/getmedia/d4da1a63-6072-4005-9759-0fc70bb3bd8c/3E_vs_principy_ZVZ_C1.pdf
- [10] <http://www.isvz.cz/ReportingSuite/Explorer/Reports/ReportExplorer.aspx>

SEZNAM TABULEK

GRAF 4-1: ZKOUMANÉ ZADANÉ VEŘEJNÉ ZAKÁZKY PODLE LIMITU.....	64
GRAF 4-2: ZKOUMANÉ ZADANÉ VEŘEJNÉ ZAKÁZKY PODLE DRUHU ZAKÁZKY	65
GRAF 4-3: ZÁKLADNÍ HODNOTÍCÍ KRITÉRIUM	66
GRAF 4-4: POŽADAVEK NA EKONOMICKÉ A FINANČNÍ KLASIFIKAČNÍ PŘEDPOKLADY ...	67
GRAF 4-5: POŽADOVANÉ EKONOMICKÉ A FINANČNÍ KLASIFIKAČNÍ PŘEDPOKLADY PŘED NOVELOU ZVZ.....	68
GRAF 4-6: POŽADOVANÉ EKONOMICKÉ A FINANČNÍ KLASIFIKAČNÍ PŘEDPOKLADY PO NOVELE ZVZ.....	69
GRAF 4-7: PRŮMĚRNÝ POČET PODANÝCH NABÍDEK V JEDNOTLIVÝCH LETECH	72

SEZNAM GRAFŮ

TAB. 3-1: PARAMETRY JEDNOTLIVÝCH NABÍDEK	59
TAB. 3-2: NORMALIZACE HODNOT JEDNOTLIVÝCH KRITÉRIÍ U HODNOCENÝCH NABÍDEK	60
TAB. 3-3: VÁHY DÍLČÍCH HODNOTÍCÍCH KRITÉRIÍ	61
TAB. 3-4: DÍLČÍ VÁŽENÉ UŽITNOSTI A STANOVENÍ CELKOVÉ VÁŽENÉ UŽITNOSTI	61
TAB. 4-1: POŽADOVANÉ EKONOMICKÉ A FINANČNÍ KLASIFIKAČNÍ PŘEDPOKLADY PŘED NOVELOU	70
TAB. 4-2: POŽADOVANÉ EKONOMICKÉ A FINANČNÍ KLASIFIKAČNÍ PŘEDPOKLADY PO NOVELE.....	71

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBR. 2-1: PRAVIDLA PRO VEŘEJNÉ ZAKÁZKY SE SMÍŠENÝM PŘEDMĚTEM PLNĚNÍ.....	25
--	----